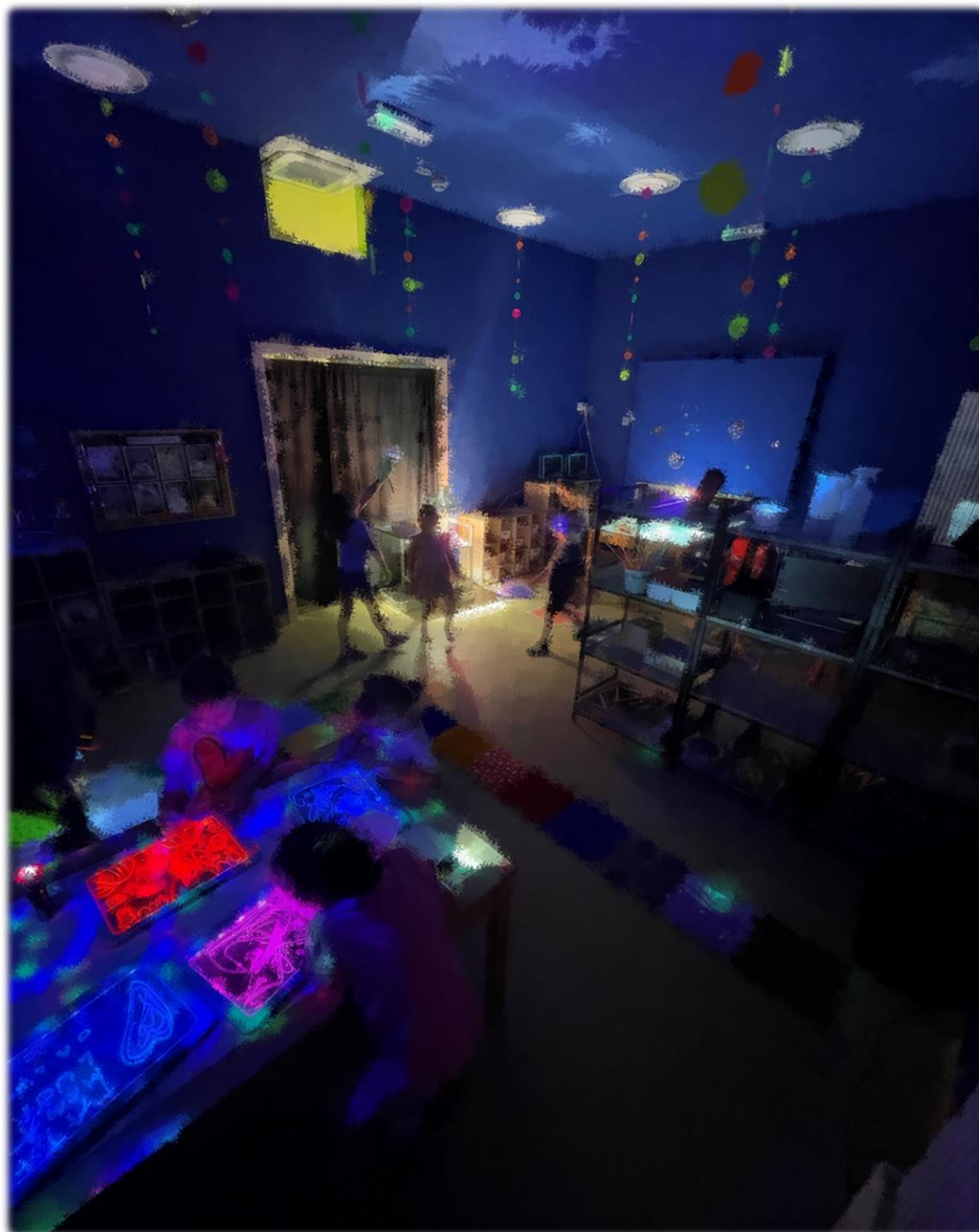

GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA

Dječjeg vrtića Mali istraživač za pedagošku godinu 2024./2025.

Zagreb, rujan 2024.

Sukladno članku 21. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br.10/97, 107/07, 94/13) te članku 14. Statuta Dječjega vrtića „Mali istraživač“ na sjednici Odgojiteljskog vijeća dana 30.8.2024. usvojen je Godišnji plan i program rada Dječjega vrtića „Mali istraživač“ za pedagošku godinu 2024./2025.

Upravno vijeće vrtića dana 30.8.2024. prihvatilo je Godišnji plan i program rada Dječjega vrtića „Mali istraživač“ za pedagošku godinu 2024./2025.

SADRŽAJ

I. USTROJSTVO RADA.....	4
I.I. Zaposlenici (stručni i ostali kadar).....	4
I.II. Ustrojstvo skupina po kućama i provedbe kraćih programa.....	4
I.III. Struktura satnice za sve radnike u pedagoškoj godini 2022./2023.....	4
I.IV. Organizacija rada u suvremeno oblikovanom okruženju.....	6
II. MATERIJALNI UVJETI.....	8
III. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE	9
III.I. Kultura blagovanja	9
III.II. Fleksibilnost izmjene aktivnosti, igre i dnevnoga odmora	10
IV. ODGOJNO - OBRAZOVNI RAD.....	11
IV.I. Određenje (oblikovanje) prostora i njegovog utjecaja na razvoj i odgoj djeteta.....	12
IV.I.I. Zajedništvo djece (ali i odraslih)	12
IV.I.II. Centri aktivnosti prema područjima interesa	15
IV.II. Dokumentiranje procesa	18
IV.III. Obogaćivanje primarnoga programa dodatnim sadržajima	20
V. SURADNJA S RODITELJIMA.....	22
V.I. Planirani oblici suradnje s roditeljima.....	22
V.I.I. Dnevna komunikacija	22
V.I.II. Komunikacija putem panoa.....	22
V.I.III. Individualne konzultacije	22
V.I. IV. Poseban oblik individualnih konzultacija.....	23
V.I.V. Roditeljski sastanci određene namjene.....	24
V.I.VII. Drugi oblici suradnje usmjereni na informativno-stručnu potporu roditeljima u stjecanju znanja o dječjem razvoju, odgoju i obrazovanju	24
V.I.VIII. Individualni rad s djetetom i obitelji	26
V.I.IX. Ciklus radionica roditeljska posla.....	27
VI. OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA.....	28
VI.I. Timski rad u ustanovi.....	29
VI.II. Stručno usavršavanje izvan ustanove	31
VI.III. Vrednovanje provedbe odgojno-obrazovnog rada.....	32

VII. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA	34
VIII. INDIVIDUALNI GODIŠNJI PLANOVI S.R.S	35
VIII.I. Godišnji plan rada ravnatelja	35
VIII.II. Godišnji plan rada pedagoga	38
VIII.III. Godišnji plan rada psihologa.....	41
VIII.IV. Godišnji plan rada zdravstvenoga voditelja	44

I. USTROJSTVO RADA

I.I. Zaposlenici

STRUČNI DJELATNICI PO STRUKTURAMA		BROJ ZAPOSLENIKA PO STRUKTURAMA
1	Ravnateljica	1
2	Voditeljica računovodstva	1
3	Pedagoginja	1
4	Psihologinja	1
5	Viša medicinska sestra	1
6	Odgojiteljice	14
7*	Kineziolog	0,5
PRATEĆE SLUŽBE		
8	Pomoćni radnici u procesu njege djece	1
9*	Ekonom	0,5
10	Spremačice	4
11	Servirke	2
UKUPNO		28

8* i 10* - ½ radnoga vremena pet dana u tjednu (20 sati)

I.II. Ustrojstvo skupina po kućama i provedbe kraćih programa

Dječji vrtić Mali istraživač započinje pedagošku godinu 2024./2025. sa šest odgojnih skupina djece (133 upisane djece).

Iskustvo u istraživanju i mijenjanju postojeće odgojno-obrazovne prakse (stvaranja suvremenog kurikuluma) potvrđuje kako su pogrešne i neutemeljene pretpostavke da u okruženju u kojem zajedno žive mlađa i starija djeca „profitiraju” samo mlađa djeca. U uvjetima organizacije mješovitih skupina u prilici smo osigurati djeci prirodno okruženje i manipulaciju materijalima koje smo do jučer držali primjerenima samo starijoj djeci. Na taj način možemo promatrati, dokumentirati i učiti mijenjajući svoja znanja, stavove, implicitnu pedagogiju te, u konačnici, svoj vrtićki kurikulum.

U kući Tintilinića boravit će 3 odgojne skupine djece u dobi od 1 do 3 godine, dok će u kući Baltazara boraviti 3 odgojne skupine djece u dobi od 3 godine do polaska u školu.

I.III. Struktura satnice za sve radnike u pedagoškoj godini 2024./2025.

Utvrđeno redovno radno vrijeme Dječjeg vrtića Mali istraživač je od 7 do 18 sati.

I.III.I. Struktura satnice za odgojitelje

Godišnja satnica u pedagoškoj godini 2024./2025. iznosi 1984 sata (sati rada + sati godišnjeg odmora + sati blagdana). Polazište je izračunavanje godišnje satnice tjedna satnica, koja iznosi 40 sati tjedno.

PED. GOD 2024./2025.	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Broj dana u mjesecu	30	31	30	31	31	28	31	30	31	30	31	31
SUBOTE	4	4	5	4	4	4	5	4	5	4	4	5
NEDJELJE	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5
PRAZNICI	0	0	2	2	2	0	0	2	1	0	0	2
Broj radnih dana u mj.	21	23	19	20	21	20	21	21	20	20	23	19
Neposredni rad (5,5 sati)	116	127	105	110	116	110	116	116	110	110	127	105
Ostali poslovi (2 sata)	42	46	38	40	42	40	42	42	40	40	46	38
Pauza (0,5 sati)	10,5	11,5	9,5	10	10,5	10	10,5	10,5	10	10	11,5	9,5
Ukupno sati rada	168	184	152	160	168	160	168	168	160	160	184	152
Ukupno zaduženje	1984											

Odgojiteljima koji rade u neposrednom radu s djecom, zbog nemogućnosti prekida rada zbog korištenja stanke, ista se preraspodjeljuje u okviru ukupnoga godišnjeg zaduženja. Ostale odgojiteljske dužnosti obuhvaćaju planiranje, programiranje i vrednovanje rada, pripremu prostora i poticaja, suradnju i savjetodavni rad s roditeljima i ostalima te poslove stručnog usavršavanja.

I.III.II. Struktura satnice stručnih suradnika

Godišnja satnica u pedagoškoj godini 2024./2025. iznosi 1984 sata (sati rada + sati godišnjeg odmora + sati blagdana). Polazište je izračunavanja godišnje satnice tjedna satnica, koja iznosi 40 sati tjedno. Tijekom radnoga dana, radnik ostvaruje pravo na stanku u trajanju od 30 minuta.

PED. GOD 2023./2024.	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII.
Broj dana u mjesecu	30	31	30	31	31	28	31	30	31	30	31	31
SUBOTE	4	4	5	4	4	4	5	4	5	4	4	5
NEDJELJE	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5
PRAZNICI	0	0	2	2	2	0	0	2	1	0	0	2
Broj rad. dana u mj.	21	23	19	20	21	20	21	21	20	20	23	19
Neposredni rad (5 sati)	105	115	95	100	105	100	105	105	100	100	115	95
Ostali poslovi (2,5 sati)	52,5	57,5	47,5	50	52,5	50	52,5	52,5	50	50	57,5	47,5
Pauza (0,5 sati)	10,5	11,5	9,5	10	10,5	10	10,5	10,5	10	10	11,5	9,5
Ukupno sati rada	168	184	152	160	168	160	168	168	160	160	184	152
Ukupno zaduženje	1984											

I.III.III. Satnica radnika u pratećoj (administrativnoj i tehničkoj) službi

Godišnja satnica u pedagoškoj godini 2024./2025. iznosi 1984 sata (sati rada + sati godišnjeg odmora + sati blagdana). Polazište je izračunavanja godišnje satnice tjedna satnica, koja iznosi 40 sati tjedno. Tijekom radnoga dana, radnik ostvaruje pravo na stanku u trajanju od 30 minuta.

PED. GOD 2024./2025.	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Broj dana u mjesecu	30	31	30	31	31	28	31	30	31	30	31	31
SUBOTE	4	4	5	4	4	4	5	4	5	4	4	5
NEDJELJE	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5
PRAZNICI	0	0	2	2	2	0	0	2	1	0	0	2
Broj rad. dana u mj.	21	23	19	20	21	20	21	21	20	20	23	19
Redovan rad (7,5 sati)	158	173	143	150	158	150	158	158	150	150	173	143
Pauza (0,5 sati)	10,5	11,5	9,5	10	10,5	10	10,5	10,5	10	10	11,5	9,5
Ukupno sati rada	168	184	152	160	168	160	168	168	160	160	184	152
Ukupno zaduženje	1984											

I.IV. Organizacija rada u suvremeno oblikovanom okruženju

Zakonom je predviđeno da dijete može koristiti ponuđeni program u okviru od deset sati. Radno vrijeme vrtića treba biti promjenjivo i u skladu s roditeljskim potrebama, a u okviru desetosatnoga odgojno-obrazovnog rada s djecom.

Struktura satnice (dnevna, tjedna, mjesečna i godišnja) i u izmijenjenim uvjetima kliznoga dolaska (ulaska) odgojitelja u proces prati ovakvu organizaciju prostora i centara aktivnosti i to predstavlja funkcionalne potrebe procesa. Razumljivo je da se dotaknemo svih dimenzija razvoja naše ustanove pa tako i organizacije rada. Prije mnogo godina, kada smo odlučili kvalitetnije organizirati proces, uhvatili smo se u koštac s nizom organizacijskih problema, ponajprije u dijelu mijenjanja organizacije rada u skladu s dječjim potrebama. Postupno razumijevajući slojevitost unutrašnjih procesa i odnose koji dominiraju među odraslima, spoznavali smo i ono što je štetilo kvaliteti življenja djece i odraslih. Sljedeći korak bio je pokušaj nadograđivanja onoga što je podizalo kvalitetu boravka, ali i mijenjanje onoga što nije, a sve prema stvarnim potrebama djece i odraslih. Budući da smo u svakodnevnom kontaktu i suživotu, važno je da smo svi zadovoljni. Iznimno je zahtjevno praktičara naučenoga na primjenu tradicionalnog načina rada (u kojem se najčešće ometa spontanost dječjih aktivnosti i igre i prirodnost situacijskoga učenja) dovesti do razine svjesnoga mijenjanja svog pristupa radu.

Kao najčešći razlozi neprihvatanja potrebe mijenjanja navodili su se organizacijski problemi prostorija, broj ljudi, sati rada, dislociranost objekata i sl., a ne osobni otpor promjeni.

U Dječjem vrtiću „Mali istraživač“ možemo govoriti da smo na dobrom putu kvalitetnoga mijenjanja i postizanja velikoga napretka u organizaciji smještaja djece po skupinama (mješovitost od 3 godine do polaska u školu) i pristupa odgojitelja djetetu. Volimo naglasiti da smo ustanova koja se nastoji deinstitucionalizirati jer su nam poznati efekti institucionalizacije djece. Mi želimo iz temelja promijeniti organizacijske uvjete s ciljem pronalaženja boljih rješenja usklađivanja onoga što od nas očekuju djeca, roditelji i nadležne institucije. Pri tome, potrebe i očekivanja djece stavljamo na prvo mjesto – kako bismo im osigurali temeljno pravo na kvalitetno življenje, igru i učenje u našoj ustanovi. Otvorenost i osmišljenost prostora bogatoga materijalima i didaktičkim igračkama, interakciju djece i daleko veću povezanost odgojitelja u ovakvoj organizaciji smještaja skupina omogućit će sigurno i maksimalno kretanje djeteta kroz sve prostorije vrtića (centre aktivnosti). Dobrom organizacijom i

„pokrivenošću“ svih prostora nazočnim odgojiteljima omogućit ćemo potreban uvid u dječje aktivnosti i nužne intervencije ovisne o situaciji (interesu i potrebi djeteta). Odgojitelji imaju mogućnost daleko dužeg zajedničkog rada u neposrednom procesu (3–4 sata) što će se zasigurno odražavati na daljnji razvoj kvalitete odgojno-obrazovnog rada i individualnoga pristupa prema djetetu (personaliziranom pristupu).

Ostvarit ćemo ga pomoću:

- Veće usmjerenosti na dijete (individualni pristup prema djetetu)
- Slobodnijega i sigurnijega kretanja djece kroz različite prostorije zbog većega broja prisutnih odgojitelja (veća interakcija, ali i „pokrivenost“ prostora)
- Organiziranijega jutarnjega prihvata i poslijepodnevnoga odlaska djece iz prostora koji su im poznati i u kojima će boraviti tijekom cijeloga dana
- Primjerenijega zadovoljavanja individualnih potreba djeteta neovisno o dobi

Očekujemo da će ovakva organizacija omogućiti:

- Bržu i spontaniju socijalizaciju djece unutar kuće u kojoj borave
- Postupno, ali vidljivo naglašenu profesionalizaciju djelovanja odgojitelja te usuglašavanje i mijenjanje strategija djelovanja odraslih
- Bolje uvjete za dokumentiranje važnih trenutaka u procesu jer je odgojitelj rasterećen potrebe da bude svugdje (ne pokriva ukupan prostor), pa se može usredotočiti na dio djece i ono čine se ona bave

Nastojimo stvarati uvjete za međusobno povezivanje djece i svih odgojitelja. Odgojitelji ponajprije trebaju biti podrška u ostvarivanju razvojnih potreba djece (ravnopravni suradnik, a ne nadzor). U ovakvom okruženju djeca mogu izabrati i prostor i odgojitelja, materijal i dijete s kojim se žele igrati. Temelj svih promjena i napretka je aktivno uključivanje u istraživanje vlastite prakse i timski rad koji za cilj treba imati samo jedno – promjenu kulture vrtića u skladu s pravom i potrebom (zahtjevom) djece. Nešto što držimo iznimno važnim jest da ćemo i dalje podržavati neposredno jutarnje uključivanje djece u prostor u kojem će boraviti najveći dio dana. To držimo preduvjetom razvoja kvalitetnoga življenja djeteta u vrtiću. Svakoj promjeni koja nastaje iskustveno (vlastitim istraživanjem) iznova se radujemo jer – za nas je promjena način življenja, vječni izazov koji donosi djetetovu, ali i našu vlastitu dobrobit. Mijenjajući se postajemo snažniji, otporniji, znatiželjniji i mlađi. Postajemo sličniji djeci, a to je najteža promjena i njoj bismo svi trebali težiti. U sveukupnoj organizaciji rada našega vrtića bitne su zadaće uvijek usmjerene na organizacijske uvjete rada temeljene na potrebama djeteta i roditelja (zaštitu prava i potreba djeteta). Složit ćemo se da je ovo lakše napisati nego provesti. Slažemo se jer dobro znamo koliko može biti dugačak put promjene na koju smo krenuli, posebno ako znamo do je potreba mijenjanja konstanta s kojom se moramo suočiti.

II. MATERIJALNI UVJETI

Oba objekta (objekt TINTILINIĆA – E. Murtića 7 i objekt BALTAZARA – D.T. Gavrana 9) imaju optimalne uvjete za boravak djece u dobi od 12 mjeseci do polaska u školu kao i pripadajuće sanitarne čvorove, garderobne prostore, zbornicu, kuhinju za pripremanje kuhanih obroka s odgovarajućim prostorijama skladišta, prostore administracije i stručnoga tima. Stručni djelatnici svojim djelovanjem i načinom rada, uređenjem sobe i materijalima koje nude izražavaju svoj stav o djeci. Točnije, izražavaju svoje povjerenje u dijete i njegove mogućnosti, stav o tome što djeca smiju ili ne smiju raditi, o tome što mogu naučiti, čime mogu ili ne mogu manipulirati. Djeca jasno čitaju taj stav i njihove su reakcije usklađene s njim. Važno je da se odgojitelj kao nositelj procesa (i promjena u njemu) neprestano pita što svojim djelovanjem (prostornim, materijalnim ili vremenskim uvjetima prostora u kojem radi) treba promijeniti kako bi poboljšao kvalitetu svoga odgojno-obrazovnog rada. Opremom, koju smo nabavljali na različitim mjestima, nastojali smo maksimalno izbjeći sličnost s institucijskim karakteristikama. Željeli smo da prostor odiše obiteljskim ozračjem u čemu važnu ulogu imaju primjereni i odgovarajući detalji.

Vrtić ima natkriveni vanjski prostor te dva namjenski ograđena i opremljena dječja igrališta. U neposrednoj blizini nalazi se oaza prirode usred grada - jezero Bundek - koje ima status jednoga od najljepših parkova grada s uređenim šetnicama i zelenim površinama kojima se služimo u svakodnevnom odgojno-obrazovnom radu s djecom. Drugi korak našeg kurikuluma odnosi se na profesionalno i odgovorno oblikovanje okruženja u skladu s potrebama djece. U ovom dijelu utvrdili smo postupanja koja bitno određuju kvalitetu oblikovanja okruženja za življenje djece i odraslih u vrtiću, svjesni da se oblikovanje prostora u vrtiću ne može se postići parcijalno i mehanički, nego se taj proces odvija postupno i sustavno, a kao rezultat zajedničkog promišljanja i rada svih koji u njemu sudjeluju. U razvoju prostora nastojimo postići svojevrsnu autentičnost.

Obvezni smo i odgovorni:

- Kontinuirano timski dogovarati oblikovanje prostora, ponudu materijala i okvirne sadržaje koji služe kao poticaj za razvoj igre i učenja djece. Uspješnost prvenstveno ovisi o kvalitetnoj i učinkovitoj komunikaciji među odgojiteljima i članovima stručne službe
- Kontinuirano pratiti interes djece kako bismo zajednički odlučili o svrhovitosti i opravdanosti formiranja centara, ponudi novih materijala i daljnjim intervencijama kojima možemo podići igru djece na višu razinu
- Periodično se izmjenjivati po prostorima i centrima u skladu s dogovorenom dinamikom izmjene (6 - 8 tjedana)
- Svaki prostor dogovorno pratiti - 2 odgojitelja koja se međusobno dogovaraju o svakodnevnim ponudama materijala koji trebaju biti bogati i raznoliki unutar prostora za koji su zaduženi
- Biti prisutni u svim prostorima kako bi se zadovoljio prvi postulat – sigurnost djeteta za vrijeme boravka u vrtiću
- Timski dogovarati redoslijed otvaranja prostora (promjenjiv i ovisi o dnevnoj radnoj dinamici i izvanrednim okolnostima)

- Timski dogovarati svaku promjenu koja ne ulazi u redovitu dinamiku korištenja prostora (odgojitelj- voditelj objekta - pedagog)
- Mjesečno planirati rad koji se treba nalaziti na vidnom mjestu unutar prostora boravka. U slučaju objektivne spriječenosti pojedinog tima u radionicama, odgojitelji dogovorno mijenjaju raspored i to bilježe.
- Dogovorno koristiti prostor sportske dvorane kad god je to moguće
- Kontinuirano procjenjivati svrhovitost oblikovanih centara kako bi ih po potrebi mijenjali i nadopunjavali djeci zanimljivim i aktualnijim materijalima i sadržajima
- Procijeniti stvarnu količinu didaktičkog materijala potrebnu za igru, istraživanje i učenje djeteta kojom dijete u određenom trenutku manipulira (razlikovati kreativan od stvarnog i ometajućeg nereda u prostoru i znati svoju ulogu u odgojnom djelovanju na dijete u tim situacijama)
- Procijeniti opravdanost materijala koji se nude po pojedinim centrima vodeći računa o estetici materijala koji se nudi, njegovoj smislenosti, aktualnosti, multi-senzoričkoj primjenjivosti i primjerenosti dobi djece koja žive u određenom prostoru
- Procijeniti potrebnu količinu materijala od pedagoški neoblikovanog materijala (PNM) koja obavezno mora biti u prostoru
- Kontinuirano pratiti načine korištenja materijala kako bismo izmicali materijal koji može biti potencijalno opasan

III. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I RAZVOJ DJECE

Humanistički kurikulum ranoga i predškolskoga odgoja naglašava da djecu treba kontinuirano osposobljavati za samoprocjenu kako bi iskustveno preuzimala odgovornosti i prakticirala odgovorno ponašanje. Osnovni preduvjet za provedbu humanističkih načela neophodnih za cjelovit rast i razvoj svakog djeteta u vrtiću određen je oblikovanjem obiteljskoga, zdravoga i sigurnoga ozračja u kojem dijete boravi. Postavke koje smo timski donijeli ugradili smo i u naš Godišnji plan jer su usmjerena su na postupanja koja čine nužan preduvjet zadovoljavanja potreba svakog djeteta (poticanje optimalnog rasta i razvoja). Od samog osnutka vrtića usmjereni smo na djelovanje izvan okvira institucionalnog djelovanja. Prepoznavanje i poštivanje osnovnih životnih potreba jedan je od važnih koraka u deinstitucionalizaciji.

III.1. Kultura blagovanja

Svakom od nas, pa tako i djeci, važan je prostor u kojem se blaguje, estetika stola (stolnjaci, način serviranje jela, pribor za jelo) te mogućnost samoposluživanja, kako bismo odlučili koju ćemo količinu hrane konzumirati. Kada je riječ o odgoju, posrijedi je kvalitetan način poticanja samostalnosti pri jelu i poželjnih oblika ponašanja za stolom (svjesno i polako jesti, sažvakati hranu, primjereno komunicirati i sl.) koji u velikoj mjeri i određuju kulturu blagovanja djeteta i vrtića u cjelini.

Organizacijski i prostorni uvjeti omogućuju da skupina djece nesmetano i u poticajnom ozračju jede, dok su druga djeca na igralištu ili u ostalim prostorima. Dječji jelovnici će i dalje biti u skladu sa standardima utvrđenim od strane nadležne institucije. Uvijek su dostupni svim roditeljima na mjestima

koja su za to predviđena (obavijesne ploče i web-stranica). Djecu i dalje treba poticati na samostalnost uzimanja i konzumacije obroka, razvijajući usput i kulturu pospremanja stola nakon blagovanja. Sve to čini bitnu sastavnicu kvalitete življenja djece u vrtiću i kulture vrtića u cjelini.

III.II. Fleksibilnost izmjene aktivnosti, igre i dnevnoga odmora

Kao ustanova koja je usmjerena na to da postane mjesto življenja, a ne prostor pukoga boravka dok su roditelji na poslu, nastojimo svake pedagoške godine organizirati proces odgoja i obrazovanja koji poštuje individualni ritam svakoga djeteta, posebno za vrijeme prilagodbe kada djeca rane dobi postupno usvajaju ritam grupe. Primjerice, djeca rane dobi mogu imati potrebu zaspati i više puta dnevno, od petnaestak do trideset minuta u prvim mjesecima boravka. Često se to događa i za vrijeme obroka, zbog čega je nužno prilagođavati vrijeme ručka svakom pojedinom djetetu (prije ili poslije spavanja). Postupno ćemo ujednačiti ritam skupine uz svesrdnu suradnju roditelja i usklađivanje vremena odmora i objedovanja i kod kuće. Naglašavamo, to se postiže postupno i bez prisile. Postupnost promjene odlaska djece na blagovanje (podgrupe) kao i postupni odlazak djece na odmor (djeca koja imaju potrebu) držimo temeljnom zadaćom od početka pedagoške godine zbog mješovite dobi naših skupina. U posebno organiziranim prostorima djeca koja imaju potrebu za snom moći će nesmetano zadovoljiti svoju potrebu. Djeca kojima odmor nije potreban mogu samoinicijativno nastaviti sa započetim aktivnostima.

Oblikovanjem prostora za različite, pa i ovakve potrebe djeteta rane dobi također postizemo individualni pristup djetetu. Nakon određenoga vremena ritmovi djece se međusobno sve više usklađuju. Djeca su jedinstvena bića koja imaju potrebu i pravo boravka u okruženju primjerenom svojim razvojnim potrebama. Sigurno da je proces provođenja teorije (koju danas propisuje i NOK) u praksu bio dugotrajan, ali svojim primjerom odgojitelji dječjega vrtića „Mali istraživač“ svakodnevno potvrđuju objektivnu (realnu) mogućnost zadovoljavanja individualnih (različitih) potreba djeteta za odmorom, pod uvjetom da su spremni za timski rad i nove izazove. Odgojiteljske kompetencije držimo ključnima u procesu oblikovanja okruženja u kojem se mogu i trebaju zadovoljiti potrebe svakoga djeteta. Na njima treba raditi svakodnevno jer je riječ o procesu cjeloživotnoga učenja i mijenjanja. Mišljenja smo da se dnevni odmor svakodnevno treba pratiti, kako bi se individualno redefinirao prema potrebi svakoga djeteta. Dijete se može odmarati na različite načine. Naša uloga je da svoj djeci koja imaju potrebu za odmorom (snom) to i omogućimo na jednak način i pod istim uvjetima kao i onima koji ne žele odmor spavanjem (ležanjem u krevetu). Fleksibilnom organizacijom radnoga vremena odgojitelja i kvalitetnom organizacijom prostora nastojat ćemo osigurati još bolju individualnost u pristupu djetetu tijekom cijeloga dana, pa i u vrijeme dnevnoga odmora koji za svako dijete može značiti nešto drugo.

Držimo važnim djelovati na pojedinca kako bi brže i jasnije uočavao stvarnu potrebu djeteta za određenom vrstom odmora (za snom ili mirnijom aktivnosti u primjerenom prostoru). Suradnički odnosi odgojitelja s ciljem oblikovanja prostora i postavljanje organizacije koja je u funkciji djeteta, a ne odraslih, omogućit će nesmetanu interakciju djece koja nemaju potrebu za snom. Točnije, omogućit će svoj djeci uspješno zadovoljavanje vlastite potrebe bez ugrožavanja tuđih. Cjelokupno okruženje vrtića u kojem dominiraju sloboda, odgovornost, tolerancija, poštenje i pravda osnova je za razumijevanje i uvažavanje dječjih potreba. Djelovanje na podizanju kvalitete emocionalne i socijalne

osjetljivosti odgojitelja za različite potrebe djece omogućit će vidljivo poštivanje individualnih potreba i prava (osobnih ritmova) svakoga djeteta u vrtiću.

IV. ODGOJNO - OBRAZOVNI RAD

I ova pedagoška 2024./2025. godina bit će usmjerena na istraživanje načina podizanja kompetencija odraslih (kao i djece) u svim područjima njihova djelovanja (rasta i razvoja). Značenje kompetencija i nakon niza godina intrigira našu znatiželju (smatramo da ih još nismo odredili) te nam je najbliže ono koje nudi Maslow koji smatra da je to urođena motivacija čovjeka da ovlada svojim okruženjem, pri čemu valja shvatiti da je riječ o aktivnoj izvornoj snazi pojedinca koja se razvija upravo u procesu ovladavanja svojim okruženjem. Značenje njegove definicije kompetencija prenosimo (u našem slučaju) i na dijete i na odgojitelja. Svi posjedujemo tu izvornu snagu, no o nama, ali i širem i užem okruženju, ovisi kako ćemo je i u kojoj mjeri razviti.

NTC sustav učenja implementiran je u redovitu odgojno-obrazovnu praksu vrtića i potpuno usklađen sa ciljevima koji su sadržani u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015.) koji je usmjeren na primjerene sadržaje za poticanje cjelovitog razvoja, odgoja i učenja djece rane i predškolske dobi u vrtiću. Oni se očituju kao primjereni oblici podrške razvoju različitih kompetencija djece, usklađeni s njihovim individualnim posebnostima, različitim razvojnim karakteristikama, različitim (višestrukim) inteligencijama, različitim stilovima učenja i slično. NTC sustav učenja sadržava niz raznolikih i inovativnih aktivnosti i igara za djecu koje su temeljene na suvremenim spoznajama iz područja neuroznanosti neurologije, neuropsihologije i drugih znanosti, posebno pedagoških - obiteljske pedagogije, didaktike i metodike za djecu predškolske dobi. Osmišljene aktivnosti NTC sustava učenja sadržavaju primjerene oblike razvoja sposobnosti i stvaralačkog mišljenja djece, kao temeljnog preduvjeta razvoja različitih kompetencija djece. NTC aktivnosti usklađene su s individualnim posebnostima djeteta, različitim razvojnim karakteristikama, stilovima učenja i slično. NTC program nastao je kao plod želje da se djeci omogući ostvarenje osobnih potencijala, ali i kao potreba da se prevladaju sve prisutnije poteškoće kao što su poremećaji jezika, govora, čitanja i pisanja. Primarna uloga NTC sustava učenja kroz igru u redoviti 10-satni program našeg vrtića potaknuta je novim otkrićima iz područja neuroznanosti u školama, vrtićima i svakodnevnom životu. Osnova ovog programa je pokret i igra kao unutarnji motivatori djeteta za uključivanjem što je u suglasju s Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015 god.) koji podržava shvaćanje djeteta kao aktivnog, znatiželjnog, inteligentnog i kompetentnog bića kojem trebamo omogućiti kvalitetni oblici podrške učenju koji potiču samostalno otkrivanje, razmišljanje, rješavanje problema (angažiranje misaonih kapaciteta).

Cilj programa je diferenciranim pristupom:

- Obogatiti odgojno-obrazovnu praksu djece uključene u program znanstvenim spoznajama o razvoju mozga planiranom ponudom aktivnosti NTC sustava učenja koje dodatno potiču razvoj bioloških potencijala djece
- Poticati (razvijati) partnerstvo vrtića i roditelja stavljanjem naglaska na zajedničku ulogu u poticanju intelektualnih, motoričkih i specifičnih sposobnosti djece uključene u ovaj Program

Glavne postavke naše odgojno-obrazovne prakse utemeljene su na tezi da se učenje djece treba odvijati u okruženju koje je bogato sadržajima iz različitih područja znanosti i umjetnosti zbog čega je naša praksa u stalnoj je promjeni, nadopunjuje se, mijenja i razvija na temeljima istraživanja vlastite odgojno-obrazovne prakse (evolucijski pristup gradnji kurikulumu vrtića). Novi korak u evolucijskoj gradnji našeg kurikulumu (dodana vrijednost) biti će uvođenje ponude Posebnog cjelodnevnog odgojno-obrazovnog programa stručnog rada s djecom vrtićke dobi obogaćen elementima NTC sustava učenja u odgojno-obrazovni proces našeg vrtića. NTC sustav učenja usmjeren je na razvoj kognitivnih sposobnosti djece. Sustav se temelji na istraživanjima koja upozoravaju na činjenicu da mozak uspostavlja 75% svih neuronskih sinapsi do dobi od 7 godina, a od toga 50% nastane već do dobi od 5 godina. Ovaj argument nam se čini dovoljno uvjerljiv da posvetimo veliku pozornost predškolskoj dobi, efektivnosti učenja i korištenju dječjeg pamćenja. Ako naše formalno osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje radi s tada već samo 25% preostalih mogućnosti korištenja potencijala mozgovnog kapaciteta, onda je za nas važno kako se razvija dijete do 7. godine života. Stoga držimo da je rana stimulacija ključna za razvoj djeteta, te da je uvođenje elemenata NTC sustava učenja u redovan odgojno-obrazovni dodana vrijednost ukupnom odgojno-obrazovnom radu s djecom upisanom u naš vrtić.

IV.I. Određenje (oblikovanje) prostora i njegovog utjecaja na razvoj i odgoj djeteta

Svjesni smo činjenice da se prema izgledu okruženja može procijeniti ima li odgojitelj povjerenje u dijete ili nema (općenito kako i što odgojitelj misli o odgoju i obrazovanju povjerene mu djece). Zašto nam je važno povjerenje u dijete? Zato što znamo da ako nemamo povjerenje u dijete, možemo očekivati negativne posljedice u razvoju njegove osobnosti koje će odrediti cijeli njegov život.

IV.I.I. Zajedništvo djece (ali i odraslih)

Zajedništvo se postiže na način da se ne zapostavlja razvoj individualnosti (djece i odraslih). Kada govorimo o djeci, razvoj zajedništva, između ostaloga, ima terapeutsko djelovanje na djecu. Ono čemu smo u vlastitoj praksi svjedočili primjeri su djece kod koje postoji opravdana sumnja da imaju poremećaj iz spektra autizma. Posljednjih smo godina posebno usmjereni na istraživanje toga koliko uključivanje djece s ovim teškoćama u redovne grupe vrtića može djelovati terapeutski. Imamo niz primjera koji govore u prilog tomu da je uključivanje djece s ovakvom teškoćom u redovne grupe dovelo do vidnoga preokreta u njihovu razvoju i uključivanju u socijalno okruženje. Kad govorimo o zajedništvu odraslih, usmjereni smo na otvaranje vrata prema budućnosti, a ne prošlosti, na način da i dalje istražujemo svoju odgojno-obrazovnu praksu i to u suradnji s djecom (jer istraživanja i učenja nikad dosta). Zastupajući tezu da su djeca već od malena vrlo kompetentna i razborita bića, imamo veliku odgovornost tako se prema njima i odnositi. Ne smijemo se dovesti u situaciju da jedno

govorimo, a drugo radimo. Davnih osamdesetih godina Bruner je iznio ovu tezu: „Sve ili skoro sve što majka očekuje od djeteta i tako se ponaša i djeluje prema njemu, najvećim će se dijelom i ostvariti!“ (na čuđenje ondašnje psihologijske elite znanstvenika). Odgovorno ovu tezu danas možemo prenijeti na odgojitelje, jer smo suočeni s „institucionalnom“ djecom koja veliki dio svoga budnoga vremena provode u instituciji (vrtiću).

I dalje ćemo podržavati zajedništvo svih sudionika (djece i odraslih). Jedino na taj način možemo oblikovati okruženje (prostor) kao skup različitih kreativnih radionica u kojima djeci nudimo bogatstvo prostorija za razvoj različitih kompetencija. Držimo da je prostor poticajan ako je opremljen fleksibilnom i višenamjenskom opremom prilagođenom razvojnim potrebama i interesima djece rane dobi, tj. specijaliziranom opremom i materijalima za istraživanje, eksperimentiranje i konstruiranje znanja.

Maksimalno osjetljiv odgojitelj koji čuje i vidi dijete i prostor, koji svojim oblikovanjem podsjeća na dom, veseli dijete, pa ono svakim danom sve više živi u vrtiću, a sve manje boravi. Svi zaposlenici vrtića imaju obvezu da svojim ukupnim djelovanjem poštuju dijete i njegovu posebnost. Tako od najranije dobi živimo demokraciju u punom i pravom smislu (izbjegavajući na taj način deklarativno učenje o tome što bi demokracija trebala biti). Jednako tako, naš pristup svakom djetetu i odgojno-obrazovnom procesu u cjelini istinski podupire, poštuje i živi prava djece. Zato smo ambijent vrtića oblikovali na način da omogućuje slobodno izražavanje svih kreativnih potencijala djeteta, njegovu radoznalost, autonomiju i pravo komuniciranje s drugima kroz povezanost svih prostorija vrtića.

Uređenje okruženja jasno nam govori kakvu teoriju ili sliku o djetetu imamo ili što i kako mislimo o njemu i njegovim mogućnostima uopće kao i o njegovu odgoju i obrazovanju u vrtiću. Držimo da uređenje prostora, tj. okruženja u vrtiću predstavlja materijalizaciju naše slike o djetetu i odgojno-obrazovnom rada s djecom rane dobi. Suvremeni zahtjevi za uređenje okruženja smatraju da ono mora biti opremljeno materijalima, alatima ili sredstvima za istraživanje, igru i aktivnosti koji su snažnije od odgojiteljevih riječi, nazivajući to materijalnim zaokretom nasuprot lingvističkom koji je bio dominantan do sada. Okruženje u pravom smislu riječi jest drugi odgojitelj koje svojom raznolikošću poticajnoga materijala potiče dijete na aktivnost. Interaktivno okruženje našega vrtića već ulaskom u prostor omogućava djetetu da se prema svojim interesima izravno uključi u aktivnosti koju želi, bilo da to bude uključivanjem u grupu djece koja su već započela s određenom aktivnošću ili da samostalno inicira svoju aktivnost materijalima koji su mu na raspolaganju. To znači da djeca imaju priliku birati aktivnost i prostor, s kim će se i čime igrati, ulazeći pritom u različite odnose sa starijom i mlađom djecom, bez velikoga uplitanja odgojitelja. Tako oblikovano okruženje ima snažan utjecaj na kvalitetu socijalizacije i razvoj suradničkih odnosa među djecom. Proces učenja svakoga djeteta njegova je subjektivna, „autorska“ konstrukcija zbog čega se očekuje da podrška odgojitelja bude nenametljiva. Kako bi djetetovo učenje bilo u skladu s individualnim potrebama, a ne unificirano i univerzalno, u poticajnim okruženju prostor treba biti podrška odgojitelju. Cijeli odgojno-obrazovni proces u kvalitetno oblikovanom okruženju nalikuje znanstvenom istraživanju, a oblikovanje prostora za odgojitelja predstavlja veliki izazov u kojem se očituje njegova kreativnost i njegov smisao za istraživanje. Rukovodeći se svojom urođenom znatiželjom, dijete stalno istražuje i pokušava razumjeti svijet oko sebe (i samog sebe u tom svijetu). U tako oblikovanom okruženju proces učenja je izazovan,

predstavlja veselje i radost otkrivanja novih spoznaja, a odgojitelj je u tom procesu samo onaj koji podržava dijete u tim naporima.

U tako oblikovanom (poticajnom) okruženju dužni smo imati i osmišljenu ponudu didaktičkih materijala za manipulaciju i učenje. U takvom se okruženju brzo razvija međusobno povjerenje između odgojitelja i djeteta. Bogato materijalno okruženje podrazumijeva različite materijale koji djeci omogućuju razvoj različitih kompetencija. U takvim uvjetima dijete s lakoćom pronalazi sebi zanimljivu i primjerenu aktivnost. Kako bismo kod djece poticali razvoj aktivnoga učenja, sposobnost opažanja, kreativnost, povjerenje u sebe i vlastite mogućnosti kao i povjerenje u druge i samostalnost, odabir i ponudu materijala vršimo u skladu s njihovim interesima. Nastojimo djetetu pristupati individualno, s ciljem da ga što bolje upoznamo. Materijali koje nudimo su iz stvarnoga života, raznoliki, zanimljivi, estetski oblikovani i imaju odgojno-obrazovni potencijal.

Važno je naglasiti da svaki od ponuđenih materijala treba biti dostupan u svakom trenutku i zastupljen u dovoljnoj količini. Uloga odgojitelja je da ga pomno bira te nadopunjuje kroz čitavu godinu. Prednost i dalje dajemo prirodnim strukturiranim i nestrukturiranim materijalima iz svakodnevnoga života, koji u rukama djece postaju najdragocjenije igračke (kartonske i plastične kutije, vuna, tkanina, papir, lonac, poklopac, zdjelice i žlice, stara pegla, plastične i staklene boce i tegle, vata, žica, alat, pokvareni telefon, sat, kamenčići, češeri, školjke, stiropor i sl.). Popis je beskonačan. U takvom se pristupu dijete i odgojitelj nalaze u ulozi istraživača unutar bogato opremljenoga okruženja koje raznolikošću i zanimljivošću ponuđenih materijala poziva na aktivnost, čiji je konačni rezultat stjecanje znanja, njihovo stalno preispitivanje, mijenjanje i nadogradnja. Strukturirani i nestrukturirani materijali za igru i istraživanje prilagođeni su individualnim potrebama djece različite kronološke dobi. U svakom djetetu čuči istraživač, a naša je zadaća omogućiti mu kretanje i istraživanje dinamikom koja mu odgovara. Ponuda raznovrsnoga i bogatoga materijala kojim dijete može slobodno i prema vlastitom nahođenju manipulirati predstavlja i temelje za buduće bavljenje znanošću, tj. predstavlja znanstveno opismenjavanje djece već od malena.

Organizacija prostora koja potiče istraživanje i suradnju (planirano oblikovanje prostora s tematskim sadržajima, tj. centrima aktivnosti) odražava i promovira vrijednosti na kojima se temelji esencijalni izvor učenja djece, s obzirom da ona uče aktivno (istražujući, čineći) te surađujući s drugom djecom i odraslima. U stvaranju prostorno-materijalnoga okruženja za učenje naglasak je na uvažavanju prirode učenja djeteta, pa se obrazovne aktivnosti ne dijele po područjima. Stoga smo se i ove godine odlučili usmjeriti na izgled prostorija koji bi odgovarao obiteljskom okruženju. Obiteljsko okruženje podrazumijeva izgled prostora, povezanost među prostorima, ali i ponudu materijala koji omogućuju slobodno izražavanje svih djetetovih kreativnih potencijala, njegovu radoznalost, autonomiju i pravo na komuniciranje s drugima zahvaljujući povezanosti svih prostorija vrtića. Slobodnim kretanjem dijete širi svoje krugove prijateljstva, ostvaruje odnose koji su slični obiteljskim, osjeća se sigurno, dobrodošlo i pripadajuće. Jako je važno omogućiti djeci različite dobi da međusobno komuniciraju s drugom djecom i odraslim osobama u okruženju vrtića jer na taj način potičemo razvoj komunikacijskih vještina i socijalnih kompetencija. U ovakvom okruženju može se očekivati da djeca i odrasli žive kao velika obitelj. Oblikovanjem otvorenoga i interaktivnoga okruženja omogućit ćemo svakom djetetu razvoj svih potencijala i uvjeta za razvoj neovisnosti, slobode kretanja i interakciju djeteta kroz prostor, igre i učenja u manjim skupinama ili individualno.

Smatramo da kvalitetno oblikovanje prostora predstavlja osnovu za kvalitetno i kontinuirano učenje djece i odraslih u vrtiću. Oblikovanje prostora, ali i promjene u njemu usko smo vezali uz praćenje aktivnosti djece. I ove ćemo godine dokumentirati aktivnosti djece po prostorima kako bismo pratili njihov interes. Ako određeni centar koji smo ponudili početkom pedagoške godine nije dovoljno posjećen (nije u funkciji), pokušat ćemo otkriti mogući razlog kao i promjenu postojećega izgleda i ponude, koja često za sobom povuče i druge centre, ako ne i potpuno preoblikovanje prostora. Sve što trebamo je pažljivo slušati, pratiti i dokumentirati dječje aktivnosti.

IV.I.II. Centri aktivnosti prema područjima interesa

- Centar istraživanja prirodoslovlja

Prostore vrtića ciljano ćemo oblikovati i opremiti kao tematski pregrađene prostorije, opremljene odgovarajućom vrstom materijala za određene vrste aktivnosti, igru i istraživanje (učenje). Svaki od prostora i centara aktivnosti u njima ima određenu namjenu, ali se svi centri ipak prožimaju kretanjem djece, povezivanjem materijala i aktivnostima koje u određenom trenutku prerastaju u istraživanje (učenje) djece, neovisno o prvotnoj namjeni toga centra (prostora). Na taj način nastojimo povezati određene centre po prostoru prema logici materijala, namjene prostora i vlastitoga iskustva. Tako oblikovane centre unutar pojedinih prostora možemo slobodno svesti pod isti nazivnik - istraživački centri - jer nam je iskustvo potvrdilo da u svakom od njih djeca imaju priliku igrati se i učiti, istražujući samostalno ili u suradnji s drugima.

- Prostor za simboličke i imitativne igre

Prostor za simboličke i imitativne igre sastoji se od više podijeljenih cjelina. Dok oponašaju svoju okolinu, djeca razvijaju vještine komunikacije, socijalizacije, razmišljanja i kreativnosti. Za to im je potreban osmišljeno oblikovan prostor s obiljem opreme i materijala kojima će svoje uloge učiniti stvarnijima. U našim prostorima tijekom godine izmijeni se mnogo centara, prema trenutnim interesima djece.

Obiteljski centar – centar koji se sastoji od dnevnoga boravka i kuhinje kao očekivanih dijelova stana. To su mjesta okupljanja jedne obitelji, mjesta susreta i ugodnih zajedničkih trenutaka, ali i mjesto za mnoge sadržajne aktivnosti (učenje). Dijete je cjelovito biće koje želi (i može) aktivno sudjelovati u svom razvoju, odgoju i obrazovanju. Strukturiranje okruženja što sličnijega obiteljskom okruženju i odgojitelj koji ima povjerenje u mogućnosti djeteta mogu učiniti čudo u postizanju kvalitete igre i istraživanja djece.

- Prostor za konstruktivne igre

Centar građenja opremamo didaktičkim materijalima (građevne kocke i različiti drugi didaktičkih materijal) za građenje, nastojeći poticati vizualnu i prostornu percepciju djeteta. Uz podršku odgojitelja koji zna prepoznati djetetov interes, može doći i do različitih istraživačkih igara (učenja).

Centar stolarskih aktivnosti – strukturirani i nestrukturirani materijali koje nudimo za igru i istraživanje u centru stolarije prilagođeni su potrebama djece različite kronološke dobi. Djeci ćemo i ove godine omogućiti susrete s odraslima (roditeljima) određenih zanimanja koja su djeci zanimljiva i koja mogu

biti golem poticaj za igru, istraživanje i učenje. Često je djeci dovoljan jedan zanimljiv poticaj koji odgojitelj zna prepoznati i dalje poticati da se u određenim prostorima počnu događati nevjerojatne aktivnosti, mnogo igre i učenja. Organizacija i oblikovanje okruženja predstavlja odgojiteljevu koncepciju odgoja i obrazovanja, a izbor materijala (strukturiranih i nestrukturiranih, alata, igračaka gotovih ili polugotovih) koji se djeci nude predstavlja izvore spoznavanja.

- Prostor za poticanje i stimuliranje svih osjetila

Centar senzomotoričkih aktivnosti - Stručnjaci često naglašavaju da su osjeti hrana za mozak. Oni mozgu govore što radi tijelo, dok mozak kaže tijelu što treba raditi. Zato držimo važnim osmisliti senzomotoričke poticaje svugdje u prostoru. Tijekom igre i kretanja dijete usvaja osjetilne informacije iz okoline i vlastitoga tijela, u mozgu ih organizira i integrira te tako spoznaje svijet oko sebe. U ranoj dobi upravo je motorički razvoj važno mjerilo postignutoga stupnja razvoja inteligencije. Senzomotorički razvoj preduvjet je za više kognitivne funkcije i stoga nezaobilazan dio dječjega odrastanja. Djeca svijet spoznaju kroz osjetila. Sve moraju dodirnuti, pomirisati, osluhnuti, kušati i sl. Na taj način stječu iskustvo koje im je potrebno za cjeloviti razvoj. Senzoričke igre obuhvaćaju materijale za poticanje razvoja svih pet osjetila i takozvano "šesto i sedmo osjetilo"- vestibularnu orijentaciju i propiocepciju.

Ove godine, centar senzomotoričkih aktivnosti izdvojena je prostorija sa tamnim zidovima u kojima će biti stvarani uvjeti za dopuštanje djetetu da vodi istražujući i dolazeći do samostalnih zaključaka (rješenja) u igri svjetla i sjene, osluškivanju zvukova, taktinim aktivnostima i dr. U svakom od centara (pa i u ovom), djeca trebaju imati dovoljno vremena za istraživanje i pronalaženje pravih rješenja jer držimo da je sam proces u kojem dijete traži rješenje važniji od samoga rezultata. Odgojitelj treba biti podrška djetetovoj aktivnosti, nastojeći pritom pokušati razumjeti što djeca od njega očekuju. Uočavajući početno znanje i individualne mogućnosti svakoga djeteta, odgojitelji trebaju pokušati razumjeti njihove interese, kako bi mogli nuditi primjerene poticaje i po potrebi se uključivali u određenu aktivnost pružajući djeci podršku u razvoju. Često smo svjedoci izrazito visoke motiviranosti i inicijative mlađe djece upravo u ovom centru. Naravno da smo uvijek spremni podržavali spontane interese djece za određena područja, nastojeći biti maksimalno fleksibilni i usmjereni na djecu i ono što ih zanima. Svjetlost i sjena izuzetno su motivirajući, zbog čega svake godine uspostavljamo ovaj centar. U njemu ćemo i ove godine nuditi materijale koji djetetu omogućuju da vizualno i osjetilno doživi teksturu svijetlećega materijala. Osim kockica različite veličine i oblika napravljenih od različitih materijala koji propuštaju svjetlost, djeci nudimo prirodne materijale koji će pod vještim rukama djece i odgojitelja postati didaktičkim materijalom visokoga obrazovnog potencijala. To je način da se djeci omogući da u različitim aktivnostima, završenima i onima u tijeku, imaju priliku vršiti procjenu i samoprocjenu (naravno, kad se uvjerimo da su za to sposobni). U tome će nam pomoći snimljena dokumentacija koju ćemo povremeno pružiti djeci na uvid kao podsjetnik onoga čime su se bavili i do kuda su došli, kako bismo ih potaknuli na daljnje promišljanje i nadogradnju postojećega znanja.

Razina djelovanja u kojoj je odgojitelj osposobljen da prati dijete i njegovu aktivnost, ne utječući svojim intervencijama više od onoga koliko je potrebno (ako je potrebno), znači pratiti dijete i njegovu aktivnost. Osjetljivost i razumijevanje povratnih informacija koje nam dijete verbalno i neverbalno daje tijekom aktivnosti držimo neprocjenjivo važnim, jer nam one omogućuju mijenjanje smjera aktivnosti

u skladu s interesom djece, dopunu ili odbacivanje onoga što ih ne zanima. Ovakvo postupanje odgojitelja čini da djeca nisu ili jesu zadovoljna okruženjem u kojem borave. Na nama je da svakodnevno gledamo, vidimo, prepoznamo i podupiremo svako dijete u njegovim nastojanjima da se razvija i uči, u svoj njegovoj individualnosti, kreativnosti i ritmu. Tako se nerijetko dogodi da svjedočimo probijanjima svih okvira i očekivanjima, kojima se kao robovi navika teško odupiremo. Djeca nam pokazuju koliko život u skladu sa samim sobom, ako se ne robuje okvirima, može biti ispunjen i bogat.

IV.I.VI. Prostor za poticanje (improvizacije) izražavanja i kreativnosti

Likovni atelje – prostor je s obiljem likovnog materijala. Djeci ćemo nuditi bogatstvo likovnog materijala na način i pod uvjetima koji im odgovaraju kako bi mogli izraziti sebe i svoj doživljaj. Piaget je držao kako je za razvoj djeteta nužno da ono samostalno, slobodno i aktivno istražuje svijet oko sebe. Stoga bilo koju aktivnost djeteta rane dobi (pa i likovnu) ne izlažemo nikakvim zakonitostima, a posebno ne kritici jer se time u trenutku mogu ugušiti kreativnost i slobodu dječjega izražavanja, a samim tim i dječje samopouzdanje i želja za daljnjim istraživanjem svojih mogućnosti. Dijete rane i predškolske dobi ima bezbroj jezika. Jedan od njih je i likovni jezik. Na nama odraslima je da ga oslušujemo i pokušamo razumjeti, a iznad svega da poštujemo svaki od tih jezika. Ponudom različitih likovnih materijala od najranije dobi omogućujemo djetetu da otkriva vlastite potencijale. Omogućit ćemo da sva djeca, neovisno o dobi, ravnopravno koriste bogato opremljen likovni centar kako bismo im osigurali zadovoljavanje likovnih potreba u tom prostoru. Suradnja djece različite dobi u likovnom centru (i svim ostalim centrima) naša je svakodnevnica koju ćemo i dalje podržavati jer je doživljavamo prirodnom i očekivanom.

IV.I.VII. Centar poticanja rane pismenosti

Prostor za poticanje predčitalačkih vještina i matematičkog mišljenja - razvoj dječje pismenosti započinje u obitelji, gotovo od rođenja, kada roditelji, uglavnom nesvjesno i prirodno, komuniciraju sa svojim djetetom i tako čine prve korake u razvijanju vještina pismenosti. Rano djetinjstvo, od rođenja do treće godine, razdoblje je ubrzanoga razvoja mnogih kognitivnih sposobnosti i razdoblje kada djeca s nevjerovatnom lakoćom usvajaju nova znanja i vještine. Zato odmah treba započeti s utjecajima i intervencijama u prostoru ponudom materijala koji mogu potaknuti dječji interes za ovo područje razvoja. U njihovoj prirodi je da dodiruju, prevrću, okreću, sklupaju, rasklupaju i dovode u razne odnose sve ono što vide i čime mogu manipulirati. Komunicirajući s najužom okolinom dijete brzo shvati da ima jedan nos, dva oka, tri gumba i pet prstića. Nastavlja s brojanjem zalogaja, koraka i sl. Vezujući brojeve uz iskustveni doživljaj djeteta, omogućujemo mu da ih mnogo lakše nauči. Zato djecu izlažemo brojevima na različite načine, kroz igru ili didaktičke igračke omogućujući im manipulaciju i doživljaj svim osjetilima. Manipulacija različitim materijalima i rješavanje problema kroz vlastito djelovanje prirodni su načini pomoću kojih djeca spoznaju različite pojave i fizikalna svojstva svijeta koji ih

okružuje. Potičući i njegujući djetetovu sposobnost da doživi čuđenje i prirodnu radoznalost za svijet oko sebe, postavljamo temelje bavljenja znanstvenim radom te razvijamo vještine i sposobnosti vezane za znanstveno mišljenje. Mlađa djeca često su nas znala iznenaditi načinom korištenja matematičkih materijala, što nas svaki put iznova oduševi. Zato ćemo i ove godine djecu od najranije dobi izlagati materijalima koji potiču razvoj rane pismenosti, primjerice, matematičkim znakovima, likovima ili zakonitostima kako bi kroz igru razumjela ključne pojmove vezane za matematiku i matematičku pismenost. Brojna istraživanja na području dječjega razvoja potvrđuju da djeca u prvih šest godina života imaju veliku sposobnost učenja i razvijanja različitih znanja i vještina. Tada poput spužvi upijaju sve što se nalazi u njihovom okruženju, imaju snažnu potrebu za komuniciranjem, neovisnošću i istraživanjem te u prvom redu i bez velikih napora uče putem pokreta i osjetila. Posebno se to događa kada su uključena u aktivnosti koje su njima zanimljive i koje ih neizravno potiču na usvajanje određenih znanja i vještina. A koja je to aktivnost bolja za dijete od one koja se prožima s igrom i u koju je dijete uključeno svim svojim osjetima?

IV.II. DOKUMENTIRANJE PROCESA

Svako dijete jedinstveno je biće koje smo obavezni pratiti i upoznavati kako bismo mogli odgovoriti na njegova očekivanja.

Što je (za nas) dokumentacija?

To je pokušaj ili nastojanje da se objektivno, različitim načinima bilježenja (fotografijom, video kamerom, zabilježkama, tonskim snimanjem, crtanjem itd.) pokaže ili dokaže do čega smo došli u istraživanju ili u otkrivanju djeteta i njegovih sposobnosti, grupe djece ili odgojitelja ili grupe odgojitelja. Možemo vidjeti samo ono što razumijemo i znamo – što više znamo i razumijemo, to više vidimo i razumijemo, a onda to možemo i dokumentirati. Zato se moramo pitati: kako mi vidimo djecu? Ako želimo biti iskreni, naravno da ćemo odgovoriti različito. Zato trebamo dokumentirati procese koje smo otkrili ili razvili kod djece, razgovarati o onom što smo dokumentirali te, što je još važnije, pokazati dokumentaciju djeci (da im bude uvijek dostupna) kako bismo zajedno usmjerili svoj rad na daljnji razvoj zapaženih umijeća.

Dokumentirajući proces nastojimo neprekidno tragati za novim strategijama razumijevanja djeteta.

Zato je potrebno:

- uključiti različite oblike dokumentiranja
- provoditi dokumentiranje u prirodnom okruženju vrtića, kako bi se otkrila stvarnost onako kako je vide sudionici.

Ono do čega smo u našim istraživanjima došli, dokumentirajući odgojno-obrazovnu praksu, postalo je temeljem za učvršćivanje, jačanje ili produbljivanje onoga što dijete zna ili posjeduje (a mi nismo znali da zna), ali i temeljem naših daljnjih istraživanja. Dokumentiranje i zajedničke refleksije podigle su naš svakodnevni rad na jednu višu razinu, na kojoj nas djeca „izravno ne trebaju“ jer smo im stvorili uvjete u kojima se oni samoorganiziraju, pa njihove samostalne aktivnosti mogu trajati i duže vrijeme. U

takvim se uvjetima možemo posvetiti pojedinim djetetom ili skupini djece, istražiti njihove interese, dokumentirati ih i pružiti im uvjete za produbljivanje njihovih interesa i daljnega razvoja.

Danas znamo da:

- dokumentacija omogućuje viđenje načina na koji se dijete razvija i uči. Djecu se promatra u mnogo situacija i na mnogo načina, s ciljem stvaranja što cjelovitije slike o njihovim interesima, aktivnostima, mogućnostima i kompetencijama;
- svrha dokumentacije nije procijeniti dijete u strogo određenim kategorijama niti ga kategorizirati prema općenitim razvojnim razinama, nego ga promatrati, slušati i razumjeti te na tim osnovama podržati proces njegova odgoja i učenja;
- dokumentiranje odgojiteljima omogućuje bolje razumijevanje različitih segmenata odgojno-obrazovnog procesa, a osobito kvalitete okruženja za učenje djece i kvalitete vlastitih odgojno-obrazovnih intervencija;
- dokumentiranje omogućuje osiguranje specifične podrške procesu odgoja i učenja svakoga djeteta ponaosob, usklađene s njegovim individualnim i razvojnim mogućnostima, kognitivnim strategijama i drugim posebnostima;
- ono olakšava razumijevanje aktivnosti koje su u tijeku te promišljanje načina na koji bi se njihov razvoj mogao podržati. Time postaje osnovnom alatkom razvoja kurikuluma.

Uloga odgojitelja je da:

- istražuju i obogaćuju uvjete za život, učenje i odgoj djece
- promatraju, slušaju i čuju djecu
- bilježe i dokumentiraju aktivnosti djece (predstavljaju sjećanje grupe)
- promišljaju i pribavljaju nove resurse koji omogućuju kontinuitet započetih aktivnosti i stvaranje novih znanja
- potiču integrirani proces učenja (rad na projektima)
- potiču djecu na samostalnost, promišljanje i preuzimanje odgovornosti za vlastito učenje
- razvijaju kod djeteta osjećaj otvorenih mogućnosti
- omogućuju aktivno posredovanje roditelja u procesu igre i učenja djece.

Odgojitelje usmjeravamo na dokumentiranje vlastitih obrazovnih procesa jer je to najbolji način analize aktivnosti djeteta i vlastitih djelovanja (dokumentacije). Zajedničkim refleksijama analiziraju se bilješke i ostala dokumentacija, pri čemu postupno, ali sigurno postajemo sve svjesniji pojma «REFLEKSIVNI PRAKTIČAR» koji istražuje vlastitu odgojno-obrazovnu praksu.

Kvalitetno i kontinuirano dokumentiranje pomoć je:

- Djetetu – podsjetnik do kuda je stiglo u svojim istraživanjima, kakve je uvide steklo i što može dalje
- Odgojitelju – u odabiru novih materijala i poticaja za daljnji rad
- Kvaliteti procesa u cjelini – dobar poticaj za razvoj različitih aktivnosti (različitih smjerova iste aktivnosti) i omogućavanje neograničenoga vremena trajanja koje više nije uvjetovano subjektivnim ili objektivnim prekidima od strane djeteta ili odgojitelja.

Traganje, razvoj i usavršavanje dokumentacije osnovni je preduvjet boljega i dubljega razumijevanja procesa učenja i razmišljanja djeteta. Razvoj načina i oblika dokumentiranja omogućuje odgojitelju i djetetu samostalno razumijevanje procesa učenja, kako bi se zajedno podignuli do više razine. Za nas je dokumentacija sve ono što nam pomaže da djetetova misao poprimi vidljivu formu. Konstruiranje dokumentacije samo po sebi predstavlja istraživački i refleksivni proces koji se razvija te zapravo nikada ne završava. Analizirajući snimljeni materijal donosit ćemo određene zaključke i prijedloge vezane za promjenu okruženja i obogaćivanje prostora materijalima, s ciljem da se djeci omogući samostalno istraživanje i provjeravanje vlastitih „teorija“ i hipoteza, podržavajući stav kako su djeca i odgojitelji u procesu ravnopravni istraživači. Materijale dobivene dokumentiranjem dječjih aktivnosti u procesu koristit ćemo isključivo za podizanje kvalitete rada s djecom, za roditeljske sastanke na kojima prikazujemo odgojno-obrazovni proces i aktivnosti djece te za stručnu promidžbu vrtića na različitim stručnim skupovima. Dokumentacija se u našoj praksi pokazala dobrim načinom razmjene znanja i ideja u suradnji s roditeljima, a sve s ciljem boljega i cjelovitijega razumijevanja djeteta i njegova procesa učenja.

IV.III. OBOGAĆIVANJE PRIMARNOGA PROGRAMA DODATNIM SADRŽAJIMA

IV.III.I. Kraći program ranog učenja engleskog jezika

Mnogi se roditelji pitaju kada bi njihovo dijete trebalo početi učiti strani jezik. Kao što pokazuju istraživanja, učenje stranoga jezika u predškolskoj dobi može biti dodatno sredstvo stimuliranja mozga, a poznavanje jednoga ili više stranih jezika djetetu će pružiti i omogućiti lakše uključivanje u društvo i kvalitetniju komunikaciju. U našem vrtiću počinjemo od druge godine života djeteta kako bismo razvili senzibilnost za strani jezik, jer svako kvalitetno obogaćivanje primarnoga programa utječe na cjelokupni razvoj djeteta, posebno na njegove govorne sposobnosti i percepciju. Koristeći različite priznate metode i situacijske pristupe, djecu potičemo na aktivno učenje engleskoga jezika i motiviramo na stjecanje novih znanja i vještina, vodeći pritom računa o njihovim razvojnim mogućnostima i potrebama. Engleski jezik koristimo u gotovo svim situacijama tijekom cjelodnevnoga boravka djeteta u vrtiću i to putem individualne komunikacije, u radu s manjim skupinama djece. Odgojitelji imaju zakonom verificirane predviđene stupnjeve znanja engleskog jezika (VIII – XII stupanj škola stranih jezika), a vrtić ima verificiran program od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja. U programu će sudjelovati 4 skupine ponedjeljkom i srijedom u popodnevnim terminima.

PROVODITELJI PROGRAMA: odgojitelji Dječjega vrtića „Mali istraživač“ sa certifikatima o položenom B2 stupnju poznavanja engleskoga jezika.

IV.III.II. Kraći program sporta

Odgoj i obrazovanje predškolskoga djeteta temelje se na humanističko-razvojnoj koncepciji ranoga razvoja i učenja prema kojoj je dijete vrijednost sama po sebi te ima pravo na cjeloviti (holistički) razvoj koji uključuje i pravo na kretanje i tjelesne aktivnosti, kao jedne od primarnih potreba i prava svakoga djeteta. Namijenili smo ga djeci od navršene tri godine života do polaska u školu. U samom provođenju programa ističemo važnost zajedničkoga i aktivnoga sudjelovanja svih sudionika važnih za njegovo

kvalitetno provođenje: djeteta – kineziologa – roditelja - vrtića. Osnovno je načelo programa integracija motoričkih znanja i sposobnosti djeteta s ostalim vidovima cjelokupnoga razvoja djeteta i povezivanje programskih sadržaja redovnoga predškolskog programa sa sadržajima sportskoga programa (u cilju poticanja cjelokupnoga razvoja djeteta). Program će se provoditi ponedjeljkom, srijedom i petkom u prijedodnevnom satima u 4 termina.

PROVODITELJ PROGRAMA: kineziolog Arijana Bujanić, zaposlenica DV „Mali istraživač“, profesor kineziolog s dugogodišnjim iskustvom u radu s predškolskom djecom.

IV.III.III. Kraći program STEM-a

STEM je integrirani obrazovni pristup koji kombinira četiri ključna područja: znanost (**S**cience), tehnologiju (**T**echnology), inženjerstvo (**E**ngineering) i matematiku (**M**athematics). Njegov cilj je razvijanje vještina potrebnih za rješavanje problema, kreativno razmišljanje, inovacije i suradnju. STEM potiče djecu na istraživanje i razumijevanje svijeta oko sebe kroz praktične i interaktivne aktivnosti. U vrtiću, STEM pristup se provodi kroz igru i aktivnosti koje su prilagođene dječjem razvoju. Važno je da su te aktivnosti zanimljive, jednostavne i praktične kako bi djeca bila motivirana za učenje.

- Znanost (Science): Djeca uče kroz jednostavne eksperimente i istraživanje prirodnih pojava
- Tehnologija (Technology): Djeca se upoznaju s osnovnim tehnologijama poput tableta, računala ili igračaka koje koriste tehnologiju. Također, mogu koristiti jednostavne alate poput lupa ili mikroskopa za istraživanje
- Inženjerstvo (Engineering): djeca razvijaju prostornu svijest i uče osnovne principe konstrukcije i dizajna
- Matematika (Mathematics): u svakodnevnim aktivnostima djeca usvajaju osnovne matematičke pojmove poput brojenja, prepoznavanja oblika, mjerenja i uspoređivanja veličina. Matematičke igre i zagonetke pomažu u razvijanju logičkog razmišljanja.

STEM aktivnosti u vrtiću potiču djecu na postavljanje pitanja, rješavanje problema i kreativno razmišljanje. Kroz igru i istraživanje, djeca prirodno uče osnovne STEM koncepte, što im pomaže u razvoju vještina koje će im kasnije biti korisne u školi i svakodnevnom životu. Program će se provoditi utorkom i četvrtkom u popodnevnim terminima.

PROVODITELJ PROGRAMA: odgojitelji Dječjega vrtića „Mali istraživač“ sa certifikatima za korištenje robota M-Tiny i programa Lego education.

V. SURADNJA S RODITELJIMA

V.I. PLANIRANI OBLICI SURADNJE S RODITELJIMA

V.I.I. Dnevna komunikacija

Iako je, za naš kvalitetan odgojno-obrazovni rad s djetetom, iznimno važno upoznati individualne karakteristike svakog roditelja i obitelji u cjelini (razumjeti očekivanja) te dnevnu komunikaciju trebamo svesti na razumnu vremensku granicu kako se roditelj ne bi osjećao odbačeno i neuvaženo. Ovaj oblik komunikacije ne smije biti temeljni oblik informiranja jer se time dovodi u pitanje sigurnost druge djece, ali i kvaliteta razumijevanja onog što želimo prenijeti roditelju obvezni smo dati dnevnu informaciju o djetetu, ali na kratak i smislen način inzistirati na suradnji ponavljanjem određene informacije koju držimo važnom svakodnevno dok se ne postigne razumijevanje onog što smatramo potrebnim te međusobno povjerenje.

U dnevnoj komunikaciji potrebno je izreći nešto pozitivno o djetetu, prepričati kratko neki događaj ili ispričati neku anegdotu vezanu uz dijete. Na taj način šaljemo roditelju izravnu informaciju: „Vidim vaše dijete, pratim ga, osjećam ga.“ Važna podrška potrebnoj komunikaciji na vratima je bilježnica skupine. Ona se uvijek treba nalaziti na ulaznim vratima s točno evidentiranim informacijama koje je potrebno prenijeti roditeljima pri preuzimanju djeteta. Bilješke ovise prvenstveno o dobi djeteta pa mogu biti širokog raspona; od osnovnih kako je jelo i spavalo za mlađe, preko onih koje držimo bitnim za djetetov rast i razvoj, uočene bitne socijalne vještine djeteta ili određena odstupanja od prihvatljivih ponašanja, do onih koje roditelji očekuju da pratimo jer nam je to napomenuo.

V.I.II. Komunikacija putem informativnih panoa

Odgojitelji jasličkih skupina imaju obvezu 2x mjesečno mijenjati informativne panoe ističući najvažnija odgojno-obrazovna djelovanja u tom mjesecu.

Odgojitelji vrtičkih skupina mijenjaju informativne panoe 2x mjesečno ističući najvažnija odgojno-obrazovna djelovanja u tom periodu. Odgojitelji dogovaraju redoslijed sadržaja koji će se nalaziti na panou. Na panoe mogu ići fotografije djece u aktivnostima, zapisi, dječji uradci, informativni i stručni sadržaji za roditelje te informativni sadržaji.

V.I.III. Individualne konzultacije

Prihvatljiv i poželjan oblik komunikacije koji omogućava naše bolje i dublje upoznavanje (razumijevanje) roditelja i socijalnih odnosa koji vladaju unutar obitelji. Individualne konzultacije : Najbolji su način da nas roditelj bolje upozna, stekne povjerenje u naše stručno znanje i prihvati nas kao suradnika u odgoju i obrazovanju njegovog djeteta.

Izravan i najkraći put upoznavanja roditelja (obiteljskih odnosa) koji bitno utječu na naš odgojno-obrazovni rad s djetetom.

Individualne konzultacije roditelj /odgojitelj treba doživjeti kao pravo i obvezu, a ne mogućnost.

Dobra osobna priprema za bilo koji oblik komunikacije s roditeljima iznimno je važan dio uspješne suradnje. Dobro pripremljena dokumentacija (video zapisi ili fotografije) jest ona koja nema prezentacijski nego smisleni cilj informiranja o djetetu. To zahtijeva uredno i kontinuirano vođenje

individualnih mapa djeteta kako bismo u svakom trenutku bili spremni na razgovor. Izravno i smisleno informiranje roditelja o njegovom djetetu moguće je samo uz kvalitetnu dokumentaciju o djetetu. To je najučinkovitiji način ohrabivanja roditelja u svim situacijama, posebno onim koje zahtijevaju dublju stručnu podršku kao što je davanje informacija o određenim razvojnim odstupanjima.

Na izvanrednim konzultacijama koje zatraži roditelj potrebno je pitati razlog takve potrebe kako bismo se pripremili (roditelj ima neko pitanje, nešto ga posebno zanima, nešto se dogodilo što želi razjasniti). Nije obavezno koristiti dokumentaciju, ali uredno vođenje individualnih mapa djece često će nam omogućiti da i u takvim situacijama imamo stručnu podršku dokumentiranog materijala o djetetu.

Konzultacije se odvijaju od listopada do svibnja (8 mjeseci); samo iznimno izvan tog okvira (po potrebi roditelja, odgojitelja ili članova stručne službe). Svaki bi roditelj u tom periodu trebao dvaput obaviti konzultacije s odgojiteljima. Odgojitelji trebaju podijeliti djecu u svojoj skupini u dvije grupe; jedan će odgojitelj u prva četiri mjeseca konzultacija (listopad-siječanj) obaviti po jednu konzultaciju s roditeljima iz jedne grupe, a u druga četiri mjeseca (veljača-svibanj) će se zamijeniti i imati jednu konzultaciju s drugom grupom roditelja. Tako će svaki odgojitelj imati konzultacije sa svim roditeljima jednom, a roditelji će moći upoznati oba odgojitelja. Sve konzultacije odgojitelji zapisuju u evidenciju konzultacija koja se nalazi na serveru. Odgojitelji obvezno zapisuju termine koji su odgođeni ili od strane roditelja ili od strane odgojitelja. Roditelje se može dvaput uzastopno pozivati na konzultacije; ukoliko se svaki put ne odazovu ili opravdaju svoju nemogućnost dolaska, odgojitelji nemaju obvezu pozivati ih na iste. U slučaju nedolaska roditelja u problemskim situacijama stručni tim preuzima obvezu kontakta s roditeljima.

V.I. IV. Poseban oblik individualnih konzultacija

Kod određenih problemskih situacija s djetetom ili razvojnih odstupanja djeteta (koja odgojitelj ili stručni suradnik procjenjuje) uvijek je u razgovor s roditeljima potrebno uključiti nekog člana stručne razvojne službe (ovisno o području djelovanja) kako bi se pružila potrebna stručna podrška odgojitelju, ali i roditelju. Odgojitelji su obvezni, u slučaju određenih problemskih situacija koje uoče ili bilo kojeg oblika ozbiljnijeg ozljeđivanja djece, obavijestiti stručni tim o tome kako bi dobio stručnu podršku daljnjeg postupanja. Nije poželjno da roditelj kontaktira službu, a da ona ne zna ništa o događanjima. To svakako pokazuje našu neprofesionalnost koju želimo izbjeći. Prije individualnog razgovora s roditeljima (u problemskim situacija s djetetom ili razvojnim odstupanjem djeteta) stručni tim obvezan je provesti praćenje djeteta u suradnji s odgojiteljima, s ciljem objektivizacije situacije i dogovaranja smjera individualnog razgovora/cilja koji želimo postići. U sve aktivnosti vezane uz sprječavanje agresivnog ponašanja među djecom nužno je uključivanje roditelja ili skrbnika, kako bi se dugoročno osiguralo uklanjanje takvih ponašanja i promicala načela neagresivnog ponašanja, kao preduvjete kvalitetnog i sigurnog odrastanja djece.

Ako se u periodu prilagodbe kod djeteta uoče odstupanja opservacija djeteta traje 2 mjeseca. U praćenju djeteta odgojitelji se služe razvojnim skalama koje su za njih obvezni pripremiti stručni suradnici. Tijekom opservacije, odgojitelji će kroz svakodnevnu komunikaciju informirati roditelje da se primjećuju određene različitosti kod njihovog djeteta kako bi ih pripremili na buduću individualni razgovor. Nakon što prođe mjesec dana prilagodbe (što je više moguće u kontinuitetu), može se početi dogovarati termin za individualne konzultacije. Za veća i vidljivija odstupanja, na prvim konzultacijama

bit će prisutan i stručni tim. Za manja odstupanja, odgojitelj će procijeniti hoće li biti sam ili sa stručnim timom.

V.I.V. roditeljski sastanci određene namjene

TIP SASTANKA	TERMIN	SKUPINE
Informativni sastanak	Na početku pedagoške godine	Sve skupine
Prezentacijski sastanak	Prvi i zadnji kvartal pedagoške godine (jesen 2024./proljeće 2025.)	Sve skupine
Informativni sastanak za roditelje djece školskih obveznika	Rujan 2024.	školski obveznici
Zajednička druženja djece i roditelja	Prosinac 2024., lipanj 2025.	svi
Prezentacija rada kraćih programa	Svibanj 2025.	kraći programi

V.I.VI. DRUGI OBLICI SURADNJE USMJERENI NA INFORMATIVNO-STRUČNU POTPORU RODITELJIMA U STJECANJU ZNANJA O DJEČJEM RAZVOJU, ODGOJU I OBRAZOVANJU

1. Stručni tekstovi o dječjem razvoju

Objavljujemo ih na web-stranicama dječjega vrtića i na panoima za roditelje. Teme obuhvaćaju razvojne karakteristike djece određene dobi, razvojne faze, socio-emocionalni razvoj djece, poteškoće u ponašanju, poticanje darovitosti, prilagodba djece novoj sredini, djeca i mediji, postavljanje pravila ponašanja i roditeljski stilovi. Svaka tema pratit će aktualna ponašanja djece u skupini, a stručnim člancima nastojimo savjetovati roditelje i biti im potpora u stjecanju znanja o dječjem razvoju i roditeljskim vještinama.

2. Problemske priče za djecu

Svaki tjedan roditeljima ćemo predlagati priče, slikovnice ili pjesmice koje će se baviti određenim problemom ili poteškoćom u dječjem ponašanju. Priče mogu pomoći djeci u rješavanju različitih problemskih situacija. Slušajući priče o imaginarnim junacima koji su uspjeli prebroditi životne probleme djeca uče kako mogu riješiti vlastite poteškoće.

3. Savjetodavna potpora roditeljima

Potpora roditeljima u stjecanju roditeljskih vještina obuhvaća individualne konzultacije, stručna savjetovanja i druženja na roditeljskim sastancima. Roditelji pokazuju veliko zanimanje za svaki oblik suradnje ako uspijemo ostvariti međusoban kontakt i povjerenje s naglaskom na individualne konzultacije, koje su obvezne za roditelje i moraju se održati barem dva puta godišnje sa svakim roditeljem. Posebno ih zanimaju svakodnevne problemske situacije koje imaju s djecom te poteškoće u razvoju i nekim vidovima ponašanja (odvikavanje od pelena, spolni razvoj, socijalna komunikacija, poteškoće samohranoga roditeljstva). Planirani su informativni roditeljski sastanci na početku pedagoške godine, kako bi se roditelje uvelo u novu pedagošku godinu, u sve specifičnosti rada, upoznavanje s novim odgojiteljima, i sa svim ostalim bitnim informacijama koje su roditeljima važne u

početku pedagoške godine. Tijekom godine planiramo i prezentacijske roditeljske sastanke kako bi roditelji imali uvid u odgojno-obrazovni rad i aktivnosti koje se svakodnevno odvijaju u vrtiću. Dokumentacija u funkciji suradnje s roditeljima omogućuje posredovanje različitih segmenata odgojno-obrazovnoga procesa. Ona olakšava razumijevanje djeteta i njegova odgoja i obrazovanja te predstavlja temelj izgradnje partnerstva s roditeljima i doprinos razvoju njihovih roditeljskih kompetencija.

4. Suradnja s roditeljima usmjerena na pružanje psihološke podrške djeci

Promjene na društvenim razinama odrazile su se i na našu djecu. U odgoju djeteta ne postoji jednosmjernan odnos, prema Bronfenbrennerovom ekološkom modelu svi uključeni u proces utječu jedni na druge, od neposredne okoline djeteta, roditelja, šire obitelji, preko vrtića, okoline u kojoj živimo do kulture i našega društva. Društvo je u našem svijetu usmjereno na profit, stjecanje što više znanja i brigu za budućnost. Društvena klima odrazila se i na našu djecu, stručnjaci koji rade s djecom opisuju da djeca danas teško odgađaju zadovoljenje, sve što žele trebaju dobiti odmah, sve potrebe trebaju se odmah zadovoljiti i djeca više ne znaju što je dosada – ukoliko im je dosadno roditelj osjeća da ga treba zabaviti. Stoga često posežu za igricama na tabletima ili mobitelima. Kanadska terapeutkinja Viktoria Prooday objašnjava da se kod današnje djece primjećuje pad u društvenom, emocionalnom i akademskom funkcioniranju. Budući da roditelji imaju razne obveze, djeca su sve više na digitalnim uređajima, od prijašnje slobodne igre vani i s drugima kada su imali mogućnost razvijati socijalne vještine. Tehnologija im ne pomaže u tome i zapravo ih onemogućava. Dječji mozak je plastičan i prepun novih mogućnosti i puteva koji se mogu stvarati među neuronima, međutim ako dijete ne dobiva određene informacije kako se socijalizirati, kako voziti bicikl ili za neku drugu vještinu neće je imati prilike izvježbati.

Dječja emocionalna pismenost danas je zanemarena, a za uspješan rast i razvoj potrebna je emocionalna ravnoteža. Emocije imaju važnu ulogu u izgradnji naših odnosa, o tome kako se osjećamo sami sa sobom, što osjećamo prema sebi i drugima. Odrasle osobe predstavljaju važan model za djecu, jer svojim primjerom, reakcijama i komunikacijom uče djecu o prihvatljivom izražavanju emocija. Ponekad nije važno samo ono što kažemo već našim ponašanjem i stavovima šaljemo poruku. Želimo potaknuti djecu da se mogu nositi s određenim emocijama, kada im se dogodi neki problem da nauče kako izražavati emocije na primjeren način i prihvate svoje osjećaje. To im pomaže da nauče regulirati vlastite osjećaje. Učenje djeteta takvim emocionalnim vještinama može mu pomoći da se u životu nosi s preprekama, da nauči prihvaćati vlastite pogreške, usmjeri se na rješavanje problema, odgodi zadovoljenje i bude strpljivo. Učimo dijete da nema pozitivnih i negativnih emocija već one koje su nama ugodne i neugodne, a razlikujemo se po načinu koliko ih intenzivno doživljavamo i koliko se uspješno nosimo s njima. Ukoliko kod djeteta razvijamo emocionalnu pismenost naučit ćemo ga se na zdrav i prihvatljiv način nosi s različitim emocijama i omogućavamo veću kvalitetu života u budućnosti. Svakodnevno okruženje u kojem boravi dijete poput roditeljskog doma i dječjeg vrtića najbolje je mjesto za takve prve korake. Ako pomognemo djetetu da se nosi s preplavljujućim emocijama razvijamo kod njega emocionalnu pismenost. Djeca s višim kvocijentima emocionalne inteligencije bolje se nose sa svojim osjećajima te se lakše mogu utješiti kada su povrijeđeni. Takva djeca imaju bolje

razumijevanje drugih odnosa (interpersonalna i intrapersonalna inteligencija) i mogu stvarati čvrsta prijateljstva. Razvijanjem emocionalne inteligencije dijete postaje odgovornije, zadovoljno i uspješnije. Što se odražava na odnose u obitelji, vrtiću, školi i drugim sredinama. (Declare, 1998). Također za dijete predškolske dobi najvažnija je nestrukturirana, spontana i slobodna igra. Američko pedijatrijsko društvo navelo je različite dobrobiti koje nastaju uslijed dječje slobodne igre; od kognitivnog, socijalnog, emocionalnog i motoričkog razvoja. U slobodnoj igri dijete koristi svoju kreativnost, razvija maštu, sposobnosti i druge snage. Dijete je u interakciji sa svijetom koji ga okružuje, uči kako surađivati s drugima, dijeliti i rješavati sukobe. Vježba donositi odluke, razvija se spremnost za učenje te pomaže djeci u radu sa njihovim strahovima i građenju samopouzdanja.

OKVIRNI PLAN RADA S RODITELJIMA ZA 2024./2025.

Kolovoz 2024.	Dan otvorenih vrata - utorak 30.8.
Rujan 2024.	Uvodne informacije o kraćim programima
	Roditeljski sastanak za roditelje djece školskih obveznika – <i>Polazak u školu</i>
	Izlet
Studeni 2024.	Individualne konzultacije s roditeljima
	Informativni/prezentacijski roditeljski sastanak
Prosinac 2024.	Božićno druženje
Siječanj 2025.	Individualne konzultacije s roditeljima
Ožujak 2025.	Individualne konzultacije s roditeljima
	Komunikacijski roditeljski sastanak
Svibanj 2025.	Individualne konzultacije s roditeljima/Izlet
	Izlet za djecu
	Roditeljski sastanak za roditelje djece polaznika kraćih programa
Lipanj 2025.	Prezentacijski roditeljski sastanak / Završno druženje

*Tijekom pedagoške godine, jednom kvartalno organizirat će se radionice za roditelje

V.I.VII. INDIVIDUALNI RAD S DJETETOM I OBITELJI

Svi se u mi u životu susrećemo s različitim problemima i poteškoćama, ponekad uspijemo sami prevladati te teškoće, ponekad nam je dovoljna podrška obitelji, a ponekad je lakše kada potražimo stručnu podršku i nekoga tko će biti uz nas u tom periodu. Djeca su kao maleni svijet, prepuna autentičnih osjećaja, istinskih reakcija, njihove emocije su spontane, češće, snažnije i dijete ih izražava odmah i sada. Često se kada vidimo neko agresivno ili povučeno dijete usmjeravamo na njihovo ponašanje, međutim zaboravljamo da se ispod tog ponašanja nalaze različite emocije koje utječu na to ponašanje. Primjerice dijete koje se ruga drugima, možda je u dubini sebe zapravo tužno, osjeća se usamljeno, misli da ga nitko ne voli što u njemu izaziva napetost te počinje privlačiti pažnju na sebe tako da se izruguje, jer je to jedini način za koji zna. Često smo u svom svakodnevnom radu suočeni s različitim životnim situacijama djece (i obitelji u cjelini) koje zahtijevaju individualan pristup djetetu i obitelji i odgovarajuću stručnu podršku. Dodatno frustrira nemogućnošću roditelja da pravovremeno

dobiju odgovarajuću podršku za svoje dijete i sebe u trenucima kada im je najpotrebnije zbog preopterećenosti ustanova i stručnjaka koji takve podrške pružaju. Stoga smo ponosni na psihologinju našeg vrtića Anu Mužak, koja je uz redovan 8-satni rad u našem vrtiću, obiteljski život i majčinstvo našla snage i vremena za dodatnu edukaciju kako bi, uz svesrdnu podršku matičnog vrtića, mogla ponuditi roditeljima mogućnost individualnog rada s djecom i obitelji u različitim životnim situacijama koje se odražavaju na emocionalni život djeteta (i obitelji u cjelini).

U individualnom rad s djetetom i obitelji, psihologinja će primjenjivati znanja i vještine:

- Psihoterapijske škole transakcijske analize
- Terapije igrom

Transakcijska analiza je psihoterapijska škola službeno priznata u Europi (European Association for Psychotherapy – Europske psihoterapijske asocijacije). To je teorija ličnosti koja objašnjava zašto se ljudi osjećaju kako se osjećaju, ponašaju na određeni način i zašto imaju određene misli, vjerovanja o sebi, drugima i svijetu.

V.I.IX. CIKLUS RADIONICA RODITELJSKA POSLA

Današnje društvo živi ubrzanijim životom nego što je to bilo u vrijeme naših djedova i baka. Međutim kako se mijenjao svijet tako se promijenila i uloga obitelji i poimanje roditeljstva. Roditeljstvo je jedan od najodgovornijih zadatak u životu svakog para s djetetom. Najčešća želja roditelja je imati sretno dijete koje će ispuniti sve svoje potencijale. Međutim iako živimo u svijetu mogućnosti roditelji su danas iscrpljeni roditeljskom ulogom i često preplavljeni strahom i brigom za budućnost djeteta. Međutim iako živimo u svijetu mogućnosti roditelji su danas iscrpljeni roditeljskom ulogom i često preplavljeni strahom i brigom za budućnost djeteta. Žele im ponuditi više i bolje nego što su oni imali. Smatraju da ono što je bilo dovoljno dobro za njih, nije dovoljno dobro i za njihovo dijete. Stoga upisuju djecu na različite programe, potiču ih da što više uče, vježbaju, voze ih na treninge, razvoze, pišu zadaće, idu na natjecanja... Pod pritiskom su da moraju biti savršeni roditelji i odgajati dijete prema suvremenim spoznajama i informacijama. U našem dječjem vrtiću želimo omogućiti roditeljima oblik podrške gdje će moći učiniti nešto za sebe, upoznati se s novim spoznajama iz područja razvojne i dječje psihologije, educirati se u području odgoja, progovoriti o svojim teškoćama, izazovima, razmijeniti iskustva s drugim roditeljima i pronaći sebe u ulozi roditelja i svoje autentično roditeljstvo. Stoga planiramo provoditi poseban program za roditelje pod nazivom Roditeljska posla verificiranog od Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Poseban program za roditelje koji smo razvili simbolično je nazvan „*Roditeljska posla*“ i sastoji se od ciklusa radionica koje se bave različitim tematikama. Cilj programa je unaprijediti dobrobit i omogućiti puni razvoj potencijala djeteta na način da radimo na unapređenju kvalitete djetetova obiteljskog okruženja. Želimo poticati dobrobit roditelja, poduprijeti razvoj novih znanja, sposobnosti, vještina i roditeljskih kompetencija te omogućiti stvaranje pozitivnih roditeljskih iskustava, kako bi se unaprijedila kvaliteta odnosa roditelj-dijete i omogućili povoljni učinci za razvoj djeteta. Smatramo kako je ovaj period važan jer dijete stvara temeljna uvjerenja o sebi i svijetu (kakav sam i kakav je svijet oko mene, je li siguran, mogu li imati povjerenja u druge).

U sklopu postavljenog cilja formirali smo specifične zadaće programa:

- educirati roditelje o spoznajama iz dječje, razvojne psihologije i psihologije roditeljstva,
- omogućiti stjecanje novih znanja o roditeljstvu i odgoju; razvoju djeteta, osobinama i djetetovim potrebama,
- razvijati komunikacijske vještine i vještine rješavanja problema,
- ovladati vještinama aktivnog slušanja, empatičkog reflektiranja i postavljanja granica ,
- upoznati sebe kao roditelja i omogućiti da postanu svjesni svojih misli, osjećaja i potreba,
- prepoznati načine kako se kao roditelji odnose prema djeci te pronaći nove načina ponašanja,
- jačati povezanost s drugim roditeljima i dobiti podršku drugih.

Kako bi bili kompetentni roditelji, uz posjedovanje znanja, vještina i sposobnosti za odgoj djece važan je i način kako roditelji sebe doživljavaju kao osobu i da se dobro osjećaju kao roditelji (2019; prema Milanović i sur. 2000). Roditelji koji pokazuju veću sigurnost u svoju roditeljsku ulogu usmjereni su na poticanje djetetova razvoja odnosno češće procjenjuju da odgovaraju primjereno na djetetove potrebe i manje ih kažnjavaju (Gregorović Belaić i Čekolj, Gilmore i Cuskelly, 2008; Coleman i Karraker, 1997; prema Rogers i Matthews, 2004). Jačanje roditelja jedan također je od oblika prevencije potencijalno rizičnih ponašanja prema djetetu.

Poseban program za roditelje „Roditeljska posla“ zamišljen je kao ciklus od 8 radionica s različitim temama. Program je namijenjen svim zainteresiranim roditeljima djece dječjeg vrtića „Mali istraživač“ od 1. godine do polaska u školu. Radionice bi se provodile jednom mjesečno u trajanju od dva školska sata, od listopada do svibnja tekuće pedagoške godine.

Radionice bi se održavale u poslijepodnevnom terminima kako bi roditelji zbog poslovnih obveza mogli sudjelovati.

Nositelji posebnog programa za roditelje „Roditeljska posla“ su stručni suradnici i odgojitelji dječjeg vrtića „Mali istraživač“.

VI. OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIKA

U „Malom istraživaču“ podržavamo djelovanja koja će omogućiti razvoj slobodnoga, samopouzdanoga, snalažljivoga i odgovornoga djeteta koje kreativno i kritički razmišlja. To je naša odgovornost kao ljudi i kao profesionalaca. Osim toga, to je i naša odgovornost prema djeci, ali i prema nama samima, s ciljem izbjegavanja zamke da jedno mislimo, drugo govorimo, a treće radimo. Od neprocjenjive je važnosti da znamo zašto smo zajedno, zbog čega smo odlučili ujediniti snagu i znanje u ovom vrtiću (zašto smo ovdje gdje jesmo) i zašto smo uopće izabrali odgoj i obrazovanje djece rane i predškolske dobi kao temeljni poziv. Držimo da je za provedbu verbalnoga ili konceptualnoga znanja u konkretnu odgojnu praksu s konkretnom djecom potrebno mnogo više od samoga teorijskog znanja. Zato ćemo i dalje omogućavati odgojiteljima da postanu istraživačima vlastite odgojne prakse kako bi mogli odgovoriti na sve zahtjeve koje pred njih svakodnevno postavlja dijete, a onda i okruženje u kojem djeluje.

Dužni smo praktičarima koji djeluju u neposrednom procesu s djecom omogućiti uvjete za učenje i izgradnju novih znanja i vještina za samostalno istraživanje, ali i oblikovanje okruženja koje će podržavati istraživačke aktivnosti djece. Pogotovo to vrijedi danas kada dijete najveći dio svoga budnog vremena provodi u vrtiću. Profesionalni razvoj naših odgajatelja usmjeren je prema razvoju njihovih istraživačkih i refleksivnih umijeća, kroz akcijsko istraživanje. Obrazovanje i usavršavanje zaposlenika provodi se kontinuiranim timskim radom usmjerenim na istraživanje i aktivno promišljanje vlastite odgojno-obrazovne prakse na razini profesionalnog razvoja.

Želimo da svaka naša edukacija bude usmjerena na istraživanje i razvoj vlastite odgojno-obrazovne prakse jer svaki vrtićki kurikulum predstavlja tkanje višestruko isprepletenih težnji i akcija, svih koji u njemu svakodnevno djeluju i sudjeluju; njihovih interakcija s prostorom i drugim osobama, njihovih komunikacija i interakcija, načina organizacije vremena, aktivnosti, prostora i dr. Ovakav pristup profesionalnom razvoju odgojitelja između ostalog vodit će i stjecanju novih znanja iz područja ranog odgoja, ali i razvoja kurikuluma putem različitih oblika istraživanja odgojne prakse, posebice akcijskim. Drugim riječima, to znači uvažavanje njihovih specifičnih odrednica kulture u kojoj žive i rade, posebnosti njihova kolektiva i posebnosti djece uključene u odgojno-obrazovni proces, nastojeći pri tome učiniti da proces življenja djece u ustanovi bude maksimalno privlačan i zanimljiv. Osvještavanjem sebi i drugima da taj proces učenja djece u ustanovi, nije transmisijski, da dijete ne očekuje niti treba jednosmjerno prenošenje znanja, već stručnu, po mogućnosti i materijalnu podršku u samostalnom istraživanju svog okruženja i u razvoju vlastitih potencijala, kako bi isto tako samostalno stjecalo, konstruiralo i su konstruiralo svoja znanja na razvojnom putu ostvarenja samoga sebe kao cjelovitog bića. Učiniti da taj proces stjecanja znanja i razvoja, odgoja i obrazovanja bude djeci radostan, uzbudljiv i zanimljiv znači pripremiti ih za isto tako veselo i uzbudljivo cjeloživotno učenje, što bi trebao biti cilj svakog učenja i poučavanja u ustanovama ili izvan njih.

VI.I. TIMSKI RAD U USTANOVU

Timski rad je „karika koja je omogućila povezivanje onog što vidimo s onim što zaključujemo“. Zajedničke analize vlastite odgojno-obrazovne prakse kroz timske susrete praktičara držimo prvim korakom njezina cjelovitijega razumijevanja s ciljem mijenjanju i unapređivanja. Odgojitelji trebaju osvijestiti vlastitu obvezu u poticanju rasta povjerenja jednih prema drugima (djece – odraslih, djece – djece, odraslih – odraslih) s jednim ciljem, a to je stvaranje razvojno-poticajnoga okruženja u kojem ćemo se osjećati sigurno i dobro (kao da pripadamo). Osim toga, odgojitelji moraju biti svjesni da se kvalitetna suradnja ne može naučiti iz knjiga, nego se postiže refleksijama utemeljenima na istraživanju vlastite odgojno-obrazovne prakse. Istraživanjima smo potvrdili da odgojitelj bez pomoći drugih odgojitelja daleko teže može otkriti pogreške u vlastitom radu. Potreban mu je promatrač „sa strane“, refleksivni prijatelj koji će mu pomoći da identificira nesklad između riječi i djela te da pravilno protumači svoj utjecaj na djecu i njihove reakcije. U procesu osmišljavanja vlastitoga djelovanja odgojiteljima su potrebne zajedničke rasprave i razmjene mišljenja s ostalim odgojiteljima, stručnim suradnicima, ali i sa svim sudionicima koji su uključeni u provedbu odgojno-obrazovnoga rada s djecom. Mišljenja smo stoga kako je cilj odgoja i obrazovanja djece, od najranije dobi, i mladih ljudi upravo davanje alata i usmjeravanje prema tome da samostalno misle, procjenjujući što je za njih dobro, a što nije. Naš odabir potpuno je jasan: usmjereni smo na razvoj stručnih djelatnika našega

vrtića kako bi bili kvalitetna podrška djetetu (budućem mladom čovjeku) da se slobodno razvija, ali ne deklarativno, nego kao oblik svakodnevnoga praktičnog djelovanja. Naši odgojitelji trebaju biti svjesni svoje uloge i zadaća u odgoju i obrazovanju djece, trebaju biti visoko motivirani za to da praćenjem novih znanstvenih spoznaja, suvremenih pristupa u odgoju i obrazovanju i suvremenih shvaćanja djeteta i djetinjstva budu usmjereni na aktivno i kontinuirano pridonnošenje napretku odgojno-obrazovne prakse vrtića u kojem rade.

Aktivnim uključivanjem u istraživanje, dokumentiranjem živoga odgojno-obrazovnog procesa, promišljanjem te iznošenjem i argumentiranjem ideja koje drže potencijalno dobrima za mijenjanje vlastite prakse. Aktivna uključenost odgojitelja, koji uživa povlasticu da bude aktivni sudionik i izravno utječe na promjene u odgojno-obrazovnom djelovanju svoga vrtića, najbolja je motivacija za aktivno promišljanje kako na što bolji način doprinijeti razvoju djeteta te poduprijeti njegovo istraživanje i učenje o svemu što ga okružuje (mислеći pri tom na sve aspekte ljudskoga življenja i djelovanja). O odgojiteljevim vještinama, znanjima i kompetencijama uvelike ovise prilike za dječje istraživanje, mišljenje, razvijanje vještina i kompetencija, stjecanje znanja i razvoj cjelovitoga bića. Usmjerenost prema stručnoj edukaciji unutar vlastite kuće te istraživanjem odgojno-obrazovne prakse svih nas koji u njoj sudjelujemo i koji smo direktno odgovorni za učenje i razvoj svakoga povjerenog nam djeteta, na način da sva svoja djelovanja usmjerimo prema njegovu cjelovitom razvoju, držimo izborom zdravoga razuma.

Ciljanim stručnim usavršavanjem i dalje ćemo stvarati uvjete za:

- razvoj odgojitelja kao istraživača vlastite pedagoške prakse
- uspješnije istraživanje i razumijevanje složenih situacija proizišlih iz prakse
- razvoj spremnosti odgojitelja za prihvaćanje uloge istraživača i njegovo preuzimanje odgovornosti za stvaranje novih znanja
- zajednički pristup u rješavanju problema koji proizlaze iz prakse
- veću kompetenciju u interpretaciji profesionalnoga iskustva
- kvalitetnije uočavanje nesklada između onoga što govorimo i onoga što primjenjujemo u praksi
- zajedničko učenje koje je posljedica razmjene iskustva i međusobne podrške.

Odgojiteljska vijeća i radni dogovori planirani Godišnjim planom provoditi će se dinamikom koja osigurava provedbu utvrđene satnice u skladu s dinamikom procesa, a zastupljene će biti sljedeće teme:

- Plan upisa
- Donošenje Godišnjega plana ustanove
- Dogovori oko uključivanja u stručno usavršavanje izvan ustanove
- Dogovori oko stručnih posjeta i razmjene iskustava s drugim vrtićima
- Plan godišnjih odmora
- Ljetna organizacija rada
- Godišnje izvješće ustanove

Za kvalitetnu odgojno-obrazovnu praksu ne postoje recepti ni „instant rješenja“. Reći „od danas ćemo u našem vrtiću provoditi refleksije, počinjemo timski učiti“ ili što slično tomu ne znači da će se to i dogoditi. Nije istina da su svi odgojitelji pozitivno, intrinzično ili uopće motivirani za samorefleksiju, refleksiju ili timsko učenje. I prije samoga početka postoje prepreke. A pravi problemi počinju tek onda kada se u proces takvoga kontinuiranoga profesionalnog razvoja (i pojedinaca i zajednica) uđe s ozbiljnom namjerom i s jakom voljom da se, unatoč svim preprekama, ide naprijed.

VI.II. STRUČNO USAVRŠAVANJE IZVAN USTANOVE

Osim odgojitelja i stručnih suradnika unutar jednoga vrtića, poželjne su zajedničke refleksije i oblici timskog učenja koji uključuju odgojitelje i stručne suradnike drugih vrtića, profesore i druge stručnjake. Njihovo uključivanje u proces timskoga učenja može biti od neprocjenjive važnosti. Na razini mjeseca sastajati ćemo se s četiri skupine odgojitelja tijekom četiri dana. Navedeni oblik stručnoga usavršavanja vidimo ponajprije kroz osobnu praksu, inicijativom povezivanja svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa koji su spremni učiti, istraživati i mijenjati odgojno-obrazovnu praksu i dijeliti to iskustvo s drugima u zajednicama koje uče. Ovaj oblik stručnoga usavršavanja omogućuje nam uvid u širu društvenu zajednicu i su-konstruiranja kurikuluma uvidom u postignuća drugih su-stručnjaka u predškolskom odgoju i obrazovanju. Razmjenom iskustava osiguravamo podizanje vlastite odgojno-obrazovne prakse.

Stručno usavršavanje izvan ustanove provodit ćemo kroz:

- Teme vezane za katalog stručnoga usavršavanja Agencije za odgoj i obrazovanje
- Predavanja stručnjaka
- Susrete vrtića

ERASMUS+ PLAN

Dječji vrtić Mali istraživač krenuo je malim, ali sigurnim koracima prema osuvremenjivanju ustanove. Naša početna želja bila je sustavno i dugoročno raditi na internacionalizaciji ustanove i razvijanju multikulturalnog okruženja; na razvijanju socijalne uključenosti, poboljšanju obrazovnog sustava i modernizaciji kurikuluma. Omogućiti našim zaposlenicima da nauče suvremene metode u odgoju i obrazovanju, steknu nova znanja za građenje kurikuluma, poboljšaju svoja znanja stranog jezika i steknu vještine informatičke pismenosti. Stoga smo 2019. godine aplicirali za Erasmus+ projekt u sklopu Agencije za mobilnosti i programe EU, u ključnoj aktivnosti 1 – Mobilnosti u svrhu učenja za pojedince. Cilj našega projekta, simbolično nazvanog „Koračajmo zajedno“ bio je povećati osjećaj za inicijativu djece i odgojitelja, samoosnaživanje te motivaciju za sudjelovanjem u izgradnji budućnosti obrazovanja i inkluzivnih obrazovnih programa.

U projektu smo formirali tri ključna područja koja smo željeli unaprijediti; razvoj interkulturalizma u našoj ustanovi, upoznavanje s novim metodama učenja i poučavanja te digitalni preokret i razvoj digitalnih kompetencija.

U sklopu Erasmus+ programa čitava ustanova dobila je priliku učiti, širiti svoje znanje, vještine kompetencije i stjecati bogato iskustvo. Posebno nam se dopalo suradničko učenje, sklapanje novih poznanstva i partnerstva, upoznavanje s drugim kulturama i primjerima dobre prakse. Svi sudionici mobilnosti izrazili su veliko zadovoljstvo s ovakvim oblikom stručnog usavršavanja i učenja te se primjećuje veća motiviranost i zadovoljstvo poslom sudionika nakon provedenih mobilnosti.

Erasmus projekt „Koračajmo zajedno“ dao nam je kao ustanovi kompetencije i znanja koja su nam pomogla u sklapanju novih suradnji, osuvremenjivanju naše ustanove i pokretanju novih projekata i internacionalnih suradnji.

Također želimo biti u skladu s današnjim društvenim smjernicama, pratiti potrebe naše ustanove te se usmjeriti na stvaranje novih projekata usmjerenih na brigu o okolišu i svijest o klimatskim promjenama.

Krajem 2019. godine Europska komisija predstavila je Europski zeleni plan čiji je cilj postići održivo gospodarstvo EU-a .

Europski zeleni plan sadržava okvirni plan s mjerama za unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa te za zaustavljanje klimatskih promjena, obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja.

Predsjednica Ursula von der Leyen opisuje da je želja Europe da svi živimo zdravije i radimo inovativnije. Također svi imamo mogućnost sudjelovati u tranziciji i pomoći našem planetu i životu na njemu. Također jedan od prioriteta Erasmus+ programa je okoliš i borba protiv klimatskih promjena. U našem vrtiću vidimo potrebu za daljnjim osuvremenjivanjem ustanove i stvaranju novih mogućnosti i prilika za nove naraštaje. Stoga nam je plan u ovoj godini raditi na pripremi novoga projekta u koji bi bile uklopljene nove smjernice kako učiniti naš vrtić zelenijim i ekološki svjesnijim. Raditi na razvoju novih kompetencija i stvaranju novoga znanja o očuvanju okoliša od najranije dobi. Jer svatko se može uključiti. S obzirom da imamo iskustvo sudjelovanja u Erasmus+ programu, EU projektu i eTwinning projektima plan je aplicirati za akreditaciju u sklopu Odgoja i općeg obrazovanja za Mobilnost osoblja. Erasmus akreditacija zamišljena je kao članska iskaznica za projekte mobilnosti i ukoliko se dobije organizacijama jamči pristup financiranju u okviru svake KA1 svake godine, do 2027. Stoga nam je plan u ovoj godini provesti detaljniju SWOT analizu, odrediti primarne potrebe naše organizacije i prioritete, definirati ciljeve Erasmus plana i pronaći aktivnosti kojima bi se ti ciljevi ispunili.

VI.III. VREDNOVANJE PROVEDBE ODGOJNO-OBRAZOVNOGA RADA

Kurikulum ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja u vrtiću je dinamičan, ovisan o nizu čimbenika (veličina, uvjeti, lokacija, vizija, ljudski potencijali, osnivač, ustroj itd.) i specifičan za svaku ustanovu, pa je iznimno važna unutarnja procjena kvalitete ustanove u skladu s važećim parametrima (kriterijima / indikatorima / standardima) koji su referentna točka u odnosu na koju se vrši unutarnja

procjena.1 Vrednovanje našega Programa (kurikuluma) temeljit će se na kontinuiranom timskom radu stručnih djelatnika kojima se stvaraju uvjeti za:

- Trajno propitivanje i ponovno razmatranje temeljnih stavova stručnih djelatnika
- Kvalitetno dokumentiranje i dekodiranje procesa
- Istraživanje vlastite prakse, vrednovanje i samovrednovanje
- Zajedničke refleksije stanja odgojno-obrazovne prakse i samorefleksiju vlastitih postignuća u okviru postojeće odgojno-obrazovne prakse.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj naglašava da je (osim zajednički dogovorenih, na razini odgovornih institucija) svaka ustanova slobodna izraditi i vlastite (dodatne) standarde koji na najprimjereniji način zadovoljavaju njezine specifične potrebe (i odgovaraju njezinom kurikulumu), što podupire autonomiju svake ustanove. Osvješčivanje svoje prakse čini temelj istraživačkom pristupu u odgojno-obrazovnom procesu, odnosno predstavlja meta razinu odgojne prakse. Kakva je metarazina odgojne prakse važno je teorijsko i praktično pitanje koje ćemo nastojati istražiti i dokumentirati te ju sagledavati na nekoliko razina:

PRVA RAZINA: Meta razina svoga/našega načina razmišljanja (metakognicija), svoje percepcije djeteta, pa zatim i svog načina rada. I ne ostati samo na tomu: treba težiti daljnjem razvoju i prelasku na drugu razinu.

DRUGA RAZINA: Postavljati sebi pitanja: zašto ja to činim tako kako činim i kako mijenjati svoje djelovanje? Ne ostajemo samo na prvoj razini, nego se pitajmo kako rezultate osvješčivanja i samopromatranja koristiti za mijenjanje svojih osobnih unutarnjih procesa i modela.

Prve dvije razine najčešće su konceptualne i verbalne te se mogu na jedan poseban način dokumentirati. Primjerice, poput djece bismo mogli crtajući ili grafički prikazujući izraziti svoj način razmišljanja, zaokrete u mišljenju, zastoje, broj misli itd.

TREĆA I ČETVRTA RAZINA: Opredmećena razina vidljiva u praksi – treba biti zabilježena, tj. na različite načine dokumentirana posredstvom crteža, videa, fotografskim aparatom, kombinacijom jednoga i drugoga, zabilješkama i dr. Na temelju tako dokumentiranih akcija i procesa u odgojnoj praksi moguće je raspravljati o njima, uspoređivati ih s prijašnjim stanjem i tražiti rješenja za nove ideje i općenito za njezino unapređenje.

Procjene i samoprocjene svih sudionika odgojno-obrazovnoga procesa provodit će se u ključnim fazama provođenja Programa:

- upitnicima za odgojitelje, odnosno provoditeljica Programa
- upitnicima za roditelje.

1Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja. Zagreb: NCVVO, 2012.

Naše vrednovanje uvijek je usmjereno na kvalitetu svih dimenzija ustanove u odnosu na dijete i njegovo zadovoljstvo onim što u ustanovi dobiva. Zato držimo da su dokumentiranje procesa i vrednovanje neraskidivo povezani: prije kvalitetnoga i učinkovitoga vrednovanja (koje nije samo sebi svrha) potrebno je postupno, ali sigurno učiniti sve što trebamo naučiti:

- promatrati i vidjeti ono želimo „vidjeti“, primjerice, dijete i njegove aktivnosti
- dokumentirati ono što smo vidjeli i komentirati ili obrazložiti zašto smo to snimili.

Prve dvije razine na određen način izgledaju kao površinske razine, jer mi o nečemu možemo suvereno govoriti, a da to ne znamo ili ne možemo primijeniti ili provesti u praksi. Znanja pak koja se ne mogu primijeniti u najmanju ruku nisu korisna, ali su sigurno neophodna da bi se postupno povezivali, upoznavali i usuglašavali dosežući razinu objektivnoga uvida u sebe i svoje djelovanje (razina koja nam pokazuje naše stvarno razumijevanje i znanje, tj. našu izvedbenu praksu). Tek tada možemo očekivati objektivne rezultate vrednovanja vrtića u cjelini i samovrednovanja nas kao pojedinaca. Stoga cilj svakoga vrednovanja treba biti usmjeren ponajprije na promjene ili produbljivanje, tj. daljnju izvedbu ili provedbu rezultata dobivenih vrednovanjem u konkretnoj praksi. Točnije, rezultat ovakvoga vrednovanja pokazuje dobre i loše ili pogrešne strane znanja u aktivnosti koje nastojimo ispraviti (na pogreškama se uči!), kako bismo ono dobro pojačali novim aktivnosti za koje procijenimo da ih treba poduzimati. Tu novu aktivnost u provedbi ili izvedbi također treba dokumentirati, tj. snimiti i objasniti te ponovno utvrditi dobre i loše strane i tako uvijek iznova. Na taj se način stvara novo znanje koje je moguće izravno u praksi i primijeniti. Osim toga, ostvaruje se vrednovanje i samovrednovanje koji za cilj nemaju dobivanje konačnog rezultata, nego kvalitetnu procjenu našega procesa koja za sobom povlači potrebu mijenjanja ili nadograđivanja. Rezultati ovakve vrste vrednovanja ostaju temelj za dalje istraživanje s ciljem mijenjanja ili učvršćivanje, jačanje ili produbljivanje onoga što znamo o djetetu. Vjerujemo da je ovakav oblik vrednovanja, koji proizlazi iz analize onoga što smo dobili svakodnevnim dokumentiranjem aktivnosti djece (djeteta) kao i djelovanja odgojitelja, temelj za razvoj demokratičnosti, suodlučivanja, suodgovornosti i rasta cjelokupne kvalitete življenja sve djece i odraslih u vrtiću.

VII.SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

SURADNJA VEZANA UZ OBOGAĆIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNOGA PROCESA

- Muzej suvremene umjetnosti, Prirodoslovni muzej Grada Zagreba, Tehnički muzej, Etnografski muzej
- Različite obrtničke radionice u suradnji s roditeljima
- Osnovne škole
- Trakostyan tours
- Velesajam (klizanje)
- Plivački centar dubrava (plivanje)
- Grad Zagreb – centar Bundek
- Osnovna škola Pavao Velas, Prigorje Brdovečko

- Policijska uprava Novi Zagreb
- Crveni križ Hrvatske

SURADNJA S CILJEM PODIZANJA KVALITETE ODGOJNO-OBRAZOVNOGA PROCESA I STRUČNOG RADA VRTIĆA:

- Ministarstvo znanosti i obrazovanja
- Gradski ured za obrazovanje, kulturu i šport
- Agencija za odgoj i obrazovanje
- Centar za socijalnu skrb Općine Novi Zagreb
- Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – suradnja u okviru kolegija Psihologija roditeljstva - Mentorski rad s manjim brojem studenata koji bi timski provodili određene aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje roditeljskih kompetencija koja će se provoditi u našem vrtiću. Psihologija roditeljstva je izborni kolegij koji se izvodi na diplomskom studiju psihologije, uz primjenu metode društveno korisnog učenja (DKU). Temeljno obilježje metode DKU je suradnja između obrazovnih institucija i relevantnih društvenih partnera, u kojoj studenti sudjeluju u društveno korisnim projektima i pomažu zadovoljiti stvarne društvene potrebe. Putem sudjelovanja u društveno korisnim projektima studenti, s jedne strane, primjenjuju znanja stečena na studiju te, s druge strane, stječu nove kompetencije. Kako u stručne aktivnosti našeg vrtića spada i unaprjeđenje roditeljskih kompetencija, psihologica vrtića Ana Mužak pozvana je na suradnju i uključivanje studenata završnih godina studija psihologije u aktivnosti koje provodite s roditeljima. Naša uloga u okviru studentskog društveno korisnog učenja obuhvaćala bi Ciljeve i sadržaje aktivnosti dogovorili biste sa studentima, u skladu s našim godišnjim planom i programom

VIII. INDIVIDUALNI GODIŠNJI PLANOVI S.R.S

Poslovi i zadaće stručnih suradnika u Godišnjem planu i programu rada razrađeni su kroz poglavlja koja predstavljaju razne vrste interakcije s ostalim zaposlenicima u odgojno-obrazovnom procesu. Realizirat će ih kroz šest odgojnih skupina u suradnji sa svim zaposlenicima zaduženima za kvalitetan prihvata djece u Dječjem vrtiću „Mali istraživač“.

VIII.I. Godišnji plan rada ravnatelja

Ciljevi:

- stalno praćenje promjena u skladu s potrebama djece i roditelja
- daljnje djelovanje na podizanju razine kvalitete materijalnih uvjeta s ciljem osiguranja optimalnih uvjeta za boravak djece i rad zaposlenika
- daljnji utjecaj na podizanje razine kompetencije i autonomnosti odgojitelja.

PROGRAMSKE ZADAĆE U ODNOSU NA:

Ustrojstvo rada:

- sudjelovanje u izradi Godišnjega plana i programa rada vrtića za tekuću pedagošku godinu
- sudjelovanje u izradi Godišnjega izvješća o radu vrtića za tekuću pedagošku godinu
- sudjelovanje u izradi Financijskoga plana vrtića
- sudjelovanje u izradi plana zaduženja administrativnoga i tehničkoga osoblja, praćenje provedbe godišnjih zaduženja svih zaposlenika.
- Vrtić:
- sudjelovanje u timskom planiranju djelovanja vezanih za unapređenje njege, zaštite i odgoja djece
- sudjelovanje u izradi plana investicija, investicijskoga i tekućega održavanja, izgradnje (praćenje provedbe)
- izrada Godišnjega plana i programa rada
- vođenje dnevnika rada, sastanaka Stručnoga tima, bilješki o pedagoško-instruktivnom radu
- izrada statističkih izvješća i planova
- organizacija i praćenje rada tečajeva
- praćenje rada svih zaposlenika.

Materijalne uvjete:

- analiza stanja opremljenosti odgojnih skupina didaktičkim i drugim sredstvima – timski dogovarati nabavu opreme i sredstava
- nabava potrošnoga materijala za potrebe odgojnih skupina
- koordinirati praćenje stanja opreme u unutrašnjem i vanjskom prostoru, inicirati provođenje radova i pratiti kvalitetu radova
- osiguravati uvjete za nabavu sitnoga inventara i osnovnih sredstava
- koordinirati i pratiti kvalitetu izvršenje zadataka vezanih za popravke tijekom cijele godine.
- Suradnju s roditeljima:
- sudjelovanje u pripremi prijama djece u redoviti desetosatni i druge programe
- individualni razgovori s roditeljima (aktivno slušanje, rješenja)
- vođenje sastanaka s roditeljima novoupisane djece
- pomoć stručnom osoblju u pripremanju roditeljskih sastanaka
- sudjelovanje u skupnim roditeljskim sastancima.
- Odgojno-obrazovni rad:
- postavljanje ustrojstva rada u Godišnjem planu i programu rada koji je u skladu s ritmom djeteta
- praćenje dinamike upisa i ispisa
- praćenje, evidentiranje i vrednovanje poslova i zadataka odgojitelja u odnosu na zadovoljavanje djetetove potrebe za igrom, odgojem i učenjem
- timski djelovati na kvaliteti provedbe rada odgojitelja delegiranjem zaposlenika zaduženih za uvid u vođenje pedagoške dokumentacije, organizacije zamjena i odgojno-obrazovnoga rada s djecom, suradnja s roditeljima

- koordinacija rada Stručno-razvojne službe
- praćenje i unapređivanje odgojno-obrazovnog procesa u djelu osiguravanja uvjeta za kvalitetan boravak djece na zraku
- praćenje svih uvjeta neophodnih za optimalan rast i razvoj djece i poduzimanje potrebnih mjera suradnje s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport.

Stručno usavršavanje:

- praćenje provedbe stručnoga usavršavanja utvrđene Godišnjim planom i programom vrtića
- praćenje stručne literature
- prisustvovanje stručnim aktivima i seminarima, prenošenje i primjenjivanje pozitivnih iskustava u vrtiću
- praćenje zaduženja na razini timova i individualnoga stručnog usavršavanja odgojnih zaposlenika
- stručno usavršavanje u ustanovi
- pratiti provedbu planova stručnoga usavršavanja tehničkoga i pomoćnoga osoblja
- početnici – suradnja u izradi Plana sadržaja i praćenja uvođenja u rad
- seminari prema planu Agencije za odgoj i obrazovanje.

Odgojiteljsko vijeće:

- sudjelovati u pripremi i realizirati sjednice vijeća prema Godišnjem planu vrtića
- pratiti provedbu zaključaka u neposrednoj odgojno-obrazovnoj praksi.
- Rad Upravnoga vijeća:
- sudjelovanje u pripremanju sjednica Upravnoga vijeća
- prisustvovanje sjednicama Upravnoga vijeća
- priprema materijala za sjednicu Upravnoga vijeća i rad na provođenju odluka Upravnoga vijeća o davanju točnih i pravovremenih informacija zaposlenicima.

Suradnju s društvenim čimbenicima:

- Mjesnim odborom općine Novi Zagreb
- Policijskom postajom općine Novi Zagreb
- nadležnim službama Gradskoga poglavarstva
- Ministarstvom znanosti i obrazovanja
- vrtićima Grada Zagreba
- sanitarnim inspektorom Grada Zagreba i drugim institucijama
- odgojiteljima u praćenju provedbe postavljene satnice
- odgojiteljima i stručnim timom u izradi plana godišnjih odmora
- suradnja u stvaranju pozitivnog ozračja i kvalitetne komunikacije u vrtiću
- suradnja s nadležnim institucijama na pripremi i provedbi zaključaka i odluka
- posredno i neposredno upoznavati nadležne institucije s pitanjima od neposrednoga interesa za djelatnike i vrtić
- razvijati što šire oblike informiranja

- pratiti provođenje zakonskih propisa i općih akata
- Ostali planirani poslovi i zadatci (izvanredni i neplanski) provodit će se prema nastalim potrebama.

VIII.II. Godišnji plan rada pedagoga

Ključne zadaće:

- stvaranje prostornih, socijalnih i vremenskih uvjeta za kvalitetno zajedničko življenje i učenje djece i odraslih
- poticanje timskoga rada.

Programske zadaće u odnosu na:

DIJETE

- Pratiti i procjenjivati djetetove aktualne potrebe kao i kvalitetu njihova zadovoljavanja, s ciljem utvrđivanja primjerenosti organizacije djetetova života i cjelokupnoga odgojnog procesa (u suradnji s odgojiteljima):
- pratiti primjerenost okruženja djetetovim razvojnim mogućnostima i aktualnim potrebama
- pratiti djetetove strategije ponašanja tijekom interakcije s drugom djecom, odgojiteljima i drugim odraslim sudionicima procesa
- stjecati uvid u djetetove osjećaje i mišljenja vezano za kvalitetu življenja u skupini, vrtiću i izvan njega
- osigurati okolnosti u kojima će dijete biti inicijator i najveći mogući kreator prostora u kojem boravi, sadržaja kojim se bavi, odnosa koje uspostavlja.

Na temelju poznavanja djetetovih aktualnih potreba:

- sudjelovati u uspostavi odgojnih skupina u skladu s djetetovim potrebama
- sudjelovati u praćenju i
- stvaranju uvjeta za olakšavanje prilagodbe djece u skupini usklađivanjem organizacije, uvjeta i oblika rada te ritma dana s djetetovim primarnim potrebama
- sudjelovati u identifikaciji djece s posebnim potrebama uz kreiranje razvojno-poticajnoga okruženja i stvaranja povoljnih uvjeta u kojima će dijete s posebnim potrebama iskazati i razvijati svoje sposobnosti, zadovoljiti svoje posebne potrebe kao i prava koja iz toga proizlaze.

Ostvarivati neposredan kontakt s djecom s ciljem obogaćivanja programa rada te povećanja broja i kakvoće zbiljanja i situacija pogodnih da se zadovolje djetetove potrebe:

- rad s djecom da bi se zadovoljile djetetove aktualne potrebe, u situaciji kada tu potrebu nije u mogućnosti zadovoljiti odgojitelj
- neposredno se uključivati u rad s djecom u složenijim aktivnostima prema potrebi i želji odgojitelja

- rad s djecom na projektima skupina
- pronalaziti rješenja za poboljšanje uvjeta komuniciranja djeteta i druge djece te djeteta i odraslih sudionika procesa.

RODITELJE

Neposredno upoznati roditelje sa specifičnostima programa rada dječjega vrtića i njegovom provedbom:

- organizacijom otvorenoga i interaktivnoga okruženja koje omogućuje fizičku i umnu slobodu djeteta
- zajedničko življenje i učenje djece različite kronološke dobi.

Ciljano stvarati uvjete za:

- prepoznavanje stvarnih potreba i uvažavanje prava roditelja na potporu u stjecanju znanja i roditeljskih vještina, osobito u odnosu na dječju igru i procese učenja (posredovanje roditeljima)
- jačanje roditeljske kompetencije u odgoju djece
- uključivanje roditelje u kreiranje i provedbu dijela programa rada s djecom
- roditeljsko vrednovanje primijenjenih vrtićkih programa (davati važnost roditeljskim stajalištima i procjenama, primjereno sudjelovati u prihvaćanju roditeljskih prijedloga)
- informiranje roditelje o rezultatima njihova vrednovanja
- educiranje roditelje kao i usklađivanje odgojnih utjecaja kod kuće i u vrtiću.

ODGOJITELJE

Posredno dijete

- Pomoć odgojitelju da prepozna i procijeni djetetove potrebe i interese:
- pri izradi indikatora praćenja
- u prikupljanju i obradi podataka dobivenih neposrednim promatranjem djeteta.

Pomoć odgojiteljima u kreiranju primjerenoga vremenskoga, materijalnoga i prostornog konteksta za povoljan djetetov razvoj i optimalno zadovoljavanje njegovih potreba i interesa kroz:

- suradnju u pronalasku primjerenoga modela organizacije rada – radionički pristup
- suradnju u osmišljavanju poticaja i materijalima bogate i stimulativne okoline za dijete
- suradnju u izboru prikladnih sadržaja u skladu s uočenim potrebama, mogućnostima i interesima djeteta
- podršku u provedbi odabranih projekata vezanih za osmišljavanja poticaja, izbor sadržaja, provođenje aktivnosti te vrednovanje postignutoga.

Potpora i pomoć odgojiteljima u:

- vrednovanju i redefiniciji odgojno-obrazovnoga procesa
- spoznavanju i vrednovanju rezultata primjene programa na razini zadovoljavanja djetetovih potreba i mogućnosti

- dokumentiranju procesa
- vođenju funkcionalne i racionalne pedagoške dokumentacije.

Posredno roditelji

Potporna i pomoć odgojiteljima u kvalitetnoj interakciji s roditeljima i u obogaćivanju interakcije novim načinima i sadržajima komuniciranja kroz:

- senzibilizaciju odgojitelja kako bi omogućili provedbu roditeljskoga prava na sudjelovanje u programiranju, ostvarivanju i vrednovanju odgojno-obrazovnog rada
- osvještavanje odgojitelje za potrebu i važnost stalne prezentacije napretka djece, potvrde njihovog stručnoga rada i popularizacije djelatnosti vrtića i struke među roditeljima
- pomoć odgojitelju pri osmišljavanju i provedbi novih oblika roditeljskih sastanaka te suvremenijih i aktivnijih oblika suradnje s roditeljima.

Neposredno odgojitelji

Doprinos razvoju odgojitelja kao osobe koja je:

- sposobna, zna, hoće i može stvarati toplo i poticajno ozračje u radu s djecom
- svjesna svojih potreba i same sebe te spremna prihvatiti djecu i druge osobe onakve kakvima doista jesu
- svjesna svojih kreativnih mogućnosti i spremna ih usavršavati i primjenjivati u radu sa svrhom kvalitetnijega života djece i svih odraslih u vrtiću.

Pomoć odgojitelju u osvješćivanju nužnosti

- stalnoga preispitivanja razine vlastite odgojne prakse, odmaka od rutine i otvorenosti prema novinama
- rasta spremnosti za propitivanje, analiziranje i osvješćivanje najčešćih pogrešaka u praksi putem analize snimljenih aktivnosti, dijaloga i rasprava
- senzibiliziranja za timski rad.

Doprinos proširivanju i prijenosu stručnih spoznaja o potrebama djeteta, njegovu razvoju, učenju i komunikacijskim načelima u neposredni odgojno-obrazovni rad kako bi se:

- senzibiliziralo odgojitelje da prevladaju transmisivsko u procesu učenja djeteta
- prevladalo vlastitu dominaciju u korist partnerstva s djetetom i njegovim roditeljima
- omogućila stručnu podršku timovima.
- organizirati, osmišljavati i pratiti rad odgojitelja pripravnika u suradnji s povjerenstvom za praćenje rada pripravnika agencije za odgoj i obrazovanje.
- voditi dokumentaciju o radu s odgojiteljima (upitnici, ankete, protokoli, foto i video dokumentacija, zapisnici s radnih dogovora i timova, bilješke o individualno-konzultativnom ili savjetodavnom radu i dr.).

DRUŠTVO

Suradnja s ciljem provedbe i obogaćenja postojećih programa rada s djecom te osmišljavanje poticajnih načina suradnje s:

- drugim vrtićima Grada Zagreba
- članovima stručnih timova osnovnih škola
- ustanovama za dijagnostiku i rehabilitaciju djece
- Centrom za socijalni rad
- stručnim djelatnicima muzeja, knjižnica i kazališta
- Agencijom za odgoj i obrazovanje.

RAVNATELJA

Stručna podrška u poštivanju pedagoških načela organizacije rada vrtića u mikro- i makrocjelini kroz:

- pripremu Plana i programa rada vrtića
- prijedloge organizacije rada u skladu s potrebama djece s ciljem poboljšanja kvalitete života
- valorizaciju rada vrtića
- izradu Godišnjega izvješća vrtića
- uključivanje u rješavanje tekućih problema u ostvarivanju plana i programa
- izvještavanje ravnatelja o tekućim događanjima i poduzetim mjerama.

OSTALI POSLOVI I AKTIVNOSTI:

- pripremanje ostalih zaposlenika za uključivanje u odgojno-obrazovni proces
- sudjelovanje u radu Sekcije pedagoga
- Kontinuirana nabavka opreme, didaktike i potrošnoga materijala
- stalno praćenje stručne literature, uključivanje u edukacije i prenošenje informacija
- edukacije u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Ministarstva znanosti i obrazovanja
- vođenje osobne dokumentacij

VIII.III. Godišnji plan rada psihologa

Ključne zadaće:

1. Posredovanje roditeljima u razumijevanju procesa igre i učenja djeteta
2. Unapređivanje timskoga rada s odgojiteljima.

Zadaće psihologa u ostvarivanju ključnih zadaća Godišnjega plana vrtića:

- profesionalni razvoj odgojitelja kroz stjecanje znanja o važnosti poticajnoga razvojnog okruženja za igru i učenje djeteta
- unapređivanje timskoga rada s odgojiteljima u funkciji kompetentne i stručne suradnje s roditeljima.

Programske zadaće u odnosu na:

DIJETE

- timski rad na ostvarivanju prava djece, osobito na participaciju, kroz posebne oblike interakcije obitelji i vrtića
- timski rad na stvaranju okruženja u skladu s razvojnim mogućnostima, potrebama i interesima djeteta.

RODITELJE

- timski rad na prepoznavanju stvarnih potreba i uvažavanju prava roditelja na potporu u stjecanju znanja i roditeljskih vještina, osobito u odnosu na dječju igru i procese učenja (posredovanje roditeljima)
- timski rad na jačanju roditeljske kompetencije u odgoju djece, osobito za:
- odgoj u demokraciji – poštivanje dječjih prava
- odgoj za održivi razvoj i razvoj zdravih stilova života.

ODGOJITELJE

- timski rad s odgojiteljima s ciljem daljnjega jačanja osobne i profesionalne kompetentnosti za rad s roditeljima
- timski rad na prepoznavanju i diferenciranom zadovoljavanju dječjih potreba te poštivanju dječjih prava.

Djelovanja u odnosu na:

DIJETE

- provođenje inicijalnih intervjua
- praćenje adaptacije i readaptacije
- promatranje ponašanja djeteta u skupini
- razgovor s roditeljem
- razgovor s odgojiteljem
- suradnja u uspostavi odgojnih skupina
- praćenje i procjenjivanje posebnih razvojnih potreba djeteta
- identifikacija, evidentiranje i dijagnosticiranje djece s posebnim potrebama
- definiranje kriterija i načina praćenja razvoja djeteta u skupini
- sudjelovanje u osiguravanju psiholoških i drugih uvjeta za optimalan rast i razvoj djeteta
- individualni rad s djetetom na otklanjanju poteškoća
- poduzimanje odgovarajućih mjera u radu s djetetom s posebnom potrebom.

TRIJAZA – upućivanje na dodatno ispitivanje i/ili tretman u/izvan vrtića (prema potrebi) vođenje individualne dokumentacije o djeci s posebnim potrebama i blažim teškoćama.

SPREMNOST ZA ŠKOLU:

- individualni i grupni rad
- ispitivanje spremnosti za školu
- posjete školi.

ODGOJITELJE

- pomoć odgojiteljima u prepoznavanju i procjenjivanju dječjih potreba
- edukacija odgojitelja o posebnim potrebama djeteta te načinima zadovoljavanja posebnih potreba u odgojno-obrazovnom radu
- izrada i provođenje odgovarajućih postupaka u okviru definiranoga tretmana djeteta s posebnim potrebama kao i praćenje poduzetih mjera
- pomoć odgojiteljima u planiranju, provedbi i vrednovanju odgojno-obrazovnoga rada
- stručna pomoć u planiranju odgojno-obrazovnoga rada
- stručna pomoć u vrednovanju odgojno-obrazovnoga rada
- praćenje provođenja odgojno-obrazovnog rada i rezultata toga rada
- stručna pomoć u vođenju pedagoške dokumentacije
- individualni i grupni rad s odgojiteljima
- pomoć odgojiteljima u jačanju stručne kompetencije za rad s roditeljima
- pomoć u pripremi i provođenju roditeljskih sastanaka
- educiranje odgojitelja u tehnikama i suvremenim pristupima u radu s roditeljima
- organizacija stručnoga usavršavanja odgojnih djelatnika
- planiranje i provođenje internih oblika stručnoga usavršavanja (radionice, aktivni)
- pomoć u izboru stručne literature.

RODITELJE

- uključivanje roditelja u rad vrtića
- sudjelovanje na plenarnom roditeljskom sastanku za roditelje novoupisane djece
- organiziranje zajedničkoga druženja novoupisane djece, roditelja i odgojitelja
- savjetovanje i pomoć tijekom prilagodbe djeteta
- sudjelovanje u svim oblicima educiranja roditelja kao i usklađivanja odgojnih utjecaja obiteljskoga doma i vrtića
- pomoć roditeljima djeteta s posebnim potrebama
- individualno savjetovanje
- uključivanje roditelja u tretman djeteta i praćenje poduzetih mjera
- suradnja s roditeljima djece školskih obveznika
- individualne konzultacije vezane za zrelost djeteta za školu
- savjetodavni rad s roditeljima (potpora, jačanje roditeljske kompetencije, krizne intervencije, prevladavanje stresa i traume).

DRUŠTVO

- suradnja s drugim vrtićima Grada Zagreba

- suradnja sa članovima stručnih timova osnovnih škola
- suradnja s ustanovama za dijagnostiku i rehabilitaciju djece.

RAVNATELJA

- priprema Plana i programa rada vrtića
- prijedlozi organizacije rada u skladu s potrebama djece i s ciljem poboljšanja kvalitete života
- vrednovanje rada vrtića
- izrada Godišnjega izvješća vrtića
- uključivanje u rješavanje tekućih problema u ostvarivanju plana i programa (timski pristup u radu)
- izvještavanje ravnatelja o tekućim događanjima i poduzetim mjerama.

ČLANOVE STRUČNOGA TIMA

- suradnja u izradi Godišnjeg plana rada vrtića
- suradnja u pripremi i provođenju internih oblika stručnoga usavršavanja i odgojiteljskih vijeća
- Suradnja u istraživanju i poboljšanju kvalitete odgojno-obrazovnoga rada
- izvještavanje o novim stručnim spoznajama (literatura, seminari, radionice i dr.).

Ostale zadaće i aktivnosti

- Suradnja s nositeljima plana rada stručno-razvojnoga centra s ciljem:
- stalnoga praćenja stručne literature, uključivanja u edukacije i prenošenje informacija
- edukacije u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje ili prema planu stručnog usavršavanja Ministarstva znanosti i obrazovanja
- vođenja osobne dokumentacije.

VIII.IV. Godišnji plan rada zdravstvenoga voditelja

Ključne zadaće:

- osiguravanje uvjeta za zadovoljavanje osnovnih potreba djeteta te očuvanja života i zdravlja (zadovoljavanje potrebe za hranom, dnevnim odmorom, igrom, boravkom na zraku)
- praćenje i provođenje svih mjera neophodnih za prevenciju i zdravstvenu zaštitu djece
- senzibilizacija i edukacija odgojitelja i roditelja s ciljem uspostavljanja pozitivnoga stava prema zdravoj hrani i svim oblicima zdravog načina života.

Programske zadaće u odnosu na:

DIJETE

upoznavanje socio-zdravstvenoga statusa djeteta

- vođenje zdravstvene dokumentacije

- poštivanje i uvažavanje temeljnih potreba svakoga djeteta (kvalitetna prehrana, svakodnevni boravak na zraku, dnevni odmor po potrebi djeteta)
- prilagodba ritma dnevnoga odmora dječjim potrebama
- praćenje planirane kvalitete i kvantitete prehrane te njezin utjecaj na rast, razvoj i zdravlje djece
- uvođenje mogućnosti izbora doručka za svako dijete
- program prevencije zaštite zubi i usta
- provođenje svih preventivnih programa o čuvanju i unapređenju zdravlja, te primjeni pozitivnih stavova o zaštiti zdravlja i okoline
- program prevencije ovisnosti
- preventivni program rane detekcije nepravilnosti razvoja lokomotornoga sustava, sportsko-rekreativni program, izleti, zimovanje, ljetovanje
- pružanje prve pomoći
- organiziranje pružanja liječničke pomoći po potrebi
- antropometrijsko mjerenje – praćenje pravilnoga rasta i razvoja

RODITELJE

- organizacija i sudjelovanje na roditeljskim sastancima za novoprimiteljnu djecu te tijekom godine prema aktualnim potrebama
- individualni razgovori sa svrhom informiranja o programu vrtića i pomoći u prevladavanju teškoća vezanih za prilagodbu djeteta u vrtiću
- prikupljanje i sažimanje podataka i dokumentacije o zdravstvenom statusu djeteta
- svi oblici pomoći u cilju poboljšanja kvalitete boravka u vrtiću
- zajedničko djelovanje i interdisciplinarni pristup u unapređenju odgojno-obrazovnoga rada u ustanovi
- aktivan rad svih suradnika u poštivanju i osvješćivanju važnosti djelovanja programa o pravima djeteta
- suradnja u svim preventivnim programima
- sustavno praćenje interakcije djeteta i odraslih.

ODGOJITELJE

- suradnja i stručna pomoć u odnosu na zdravstveni status i sve potrebe vezane za zdravstveno stanje svakoga pojedinog djeteta
- suradnja i stručna pomoć u svim oblicima provođenja kvalitete življenja kao što su izmjena dnevnih aktivnosti, boravak na zraku, dnevni odmor, njega i osobna higijena, kvaliteta konzumiranja obroka i stručna pomoć u provođenju rekreativnih programa
- suradnja i stručna pomoć u prilagodbi
- sudjelovanje u provođenju internoga stručnog usavršavanja odgojitelja sa zdravstvenoga gledišta
- stručna pomoć u odabiru tema iz zdravstvenoga područja.

OSTALE ZAPOSLENIKE

- redovita primjena i provedba svih zakonom propisanih higijensko-sanitarnih mjera
- upućivanje na polaganje higijenskoga minimuma svih obveznika propisanoga Zakonom o zaštiti zdravlja i okoliša
- upućivanje na redovne higijensko-epidemiološke preglede
- praćenje dobivenih rezultata te po potrebi upućivanje na liječenje
- organiziranje izvanrednih sistematskih pregleda kao preventivne mjere čuvanja i unapređivanja zdravlja
- planiranje preventivno-rekreativnih sadržaja s ciljem očuvanja zdravlja
- praćenje pregleda i nalaza konzumiranoga dnevnog obroka
- sastavljanje tjednoga jelovnika i praćenje kalorijske vrijednosti obroka
- usklađivanje organizacije rada tehničke službe s obzirom na zadovoljavanje temeljnih dječjih potreba.

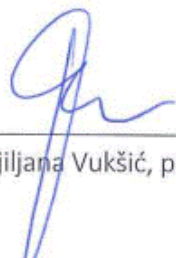
DRUŠTVENO OKRUŽENJE – suradnja sa svim relevantnim ustanovama:

- Zavod za javno zdravstvo
- Gradski ured za obrazovanje i šport
- Bolnica za dječje bolesti – Klaićeva bolnica
- Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
- Dom zdravlja (HES).

Godišnji plan i program rada Dječjeg vrtića „Mali istraživač“ objavljen je na web stranicama vrtića dana **30.8.2024. godine.**

Predsjednik Upravnog vijeća:
Franjo Arapović

Dječji vrtić
ZAGREB
Ravnateljica:
OIB: 9876543210
Mali Istraživač

Ljiljana Vukšić, prof.

KLASA: 601-02/24-02/01
URBROJ: 251-640-01-24-1

Zagreb, 30.8.2024 .godine